

TRAKYA KALKINMA AJANSI

2020 YILI ÇALIŞMA PROGRAMI

(1 OCAK- 31 ARALIK 2020)

TR21 Bölgesi (Edirne, Kırklareli, Tekirdağ)

İÇİNDEKİLER TABLOSU

İÇİNDEKİLER TABLOSU	2
TABLolar LİSTESİ	5
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	5
KISALTMALAR	6
YÖNETİCİ ÖZETİ/ SUNUŞ	7
1. GİRİŞ	8
2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR.....	10
2.1. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNÜN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI.....	10
2.1.1. Amaç	10
2.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	10
2.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	15
2.1.4. Proje ve Faaliyetler.....	18
2.1.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	19
2.1.6. İzleme ve Değerlendirme	20
2.2. ALTERNATİF TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI. 21	
2.2.1. Amaç	21
2.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	21
2.2.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	23
2.2.4. Proje ve Faaliyetler.....	26
2.2.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	27
2.2.6. İzleme ve Değerlendirme	27
2.3. İMALAT SANAYİNDE KURUMSALLAŞMANIN GELİŞTİRİLMESİ VE VERİMLİLİK SONUÇ ODAKLI PROGRAMI.....	28
2.3.1. Amaç	28
2.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	28
2.3.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri	30
2.3.4. Proje ve Faaliyetler.....	33
2.3.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması.....	34
2.3.6. İzleme ve Değerlendirme	35
3. KURUMSAL GELİŞİM.....	36
3.1. Faaliyetler	36
3.1.1. Araştırma, Analiz ve Programlama	36

3.1.2.	İşbirliği ve Koordinasyon.....	36
3.1.3.	Kapasite Geliştirme	36
3.1.4.	Tanıtım Faaliyetleri	36
3.1.5.	AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler	36
3.1.6.	Diğer Proje ve Faaliyetler	36
4.	YEREL KALKINMA FIRSATLARI.....	37
4.1.	Savunma Sanayi ve Havacılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Çalışmaları	37
4.1.1.	Amaç	37
4.1.2.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	37
4.1.3.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	38
4.1.4.	Faaliyet İçeriği, Süresi ve Zaman Planlaması	38
4.1.5.	İzleme ve Değerlendirme	39
4.2.	Girişimciliğin Geliştirilmesi Çalışmaları.....	39
4.2.1.	Amaç	39
4.2.2.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	39
4.2.3.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	40
4.2.4.	Faaliyet İçeriği, Süresi ve Zaman Planlaması	41
4.2.5.	İzleme ve Değerlendirme	41
4.3.	Dezavantajlı Kesimlerin ve Roman Vatandaşların Sosyal Hayata Katılımının Sağlanması.....	42
4.3.1.	Amaç	42
4.3.2.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	42
4.3.3.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	42
4.3.4.	Faaliyet İçeriği, Süresi ve Zaman Planlaması	43
4.3.5.	İzleme ve Değerlendirme	44
4.4.	Proje Havuzu Oluşturulması.....	44
4.4.1.	Amaç	44
4.4.2.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	44
4.4.3.	Sonuç ve Çıktı Hedefleri	44
4.4.4.	Faaliyet İçeriği, Süresi ve Zaman Planlaması	45
4.4.5.	İzleme ve Değerlendirme	45
4.5.	Ajans Destekleri	45
4.5.1.	Teknik Destek	45

4.5.2.	Fizibilite Desteği	46
4.6.	Ajans Geçmiş Yıl Mali ve Teknik Destek Uygulamaları.....	47
4.6.1.	Amaç	47
4.6.2.	Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi	48
4.6.3.	İzleme ve Değerlendirme	48
5.	SONUÇ VE DEĞERLENDİRME.....	50

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Tohumculuk Sektörünün Geliştirilmesi SOP Sonuç Hedefleri	15
Tablo 2: Tohumculuk Sektörünün Geliştirilmesi SOP Çıktı Hedefleri	16
Tablo 3: Tohumculuk Sektörünün Geliştirilmesi Faaliyetleri SOP Zaman Planlaması.....	19
Tablo 4: Turizm SOP Sonuç Hedefleri	24
Tablo 5: Turizm SOP Çıktı Hedefleri	24
Tablo 6: Turizm SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması	27
Tablo 7: İmalat Sanayinde Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi SOP Sonuç Hedefleri	31
Tablo 8: İmalat Sanayinde Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi SOP Çıktı Hedefleri	31
Tablo 9: İmalat Sanayinde Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi SOP Zaman Planlaması.....	34
Tablo 10: Savunma Sanayi ve Havacılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Çalışması Sonuç Hedefleri	38
Tablo 11: Savunma Sanayi ve Havacılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Çalışması Çıktı Hedefleri	38
Tablo 12: Savunma Sanayi ve Havacılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Çalışması Faaliyetleri Zaman Planlaması	38
Tablo 13: Girişimciliğin Geliştirilmesi Çalışmaları Sonuç Hedefleri.....	40
Tablo 14: Girişimciliğin Geliştirilmesi Çalışmaları Çıktı Hedefleri.....	40
Tablo 15: Girişimciliğin Geliştirilmesi Çalışmaları Faaliyetleri Zaman Planlaması.....	41
Tablo 16: Dezavantajlı Kesimlerin ve Roman Vatandaşların Sosyal ve Ekonomik Hayata Katılımının Sağlanması Sonuç Hedefleri	42
Tablo 17: Dezavantajlı Kesimlerin ve Roman Vatandaşların Sosyal ve Ekonomik Hayata Katılımının Sağlanması Çıktı Hedefleri	43
Tablo 18: Proje Havuzu Oluşturulması Sonuç Göstergeleri	44
Tablo 19: Proje Havuzu Oluşturulması Çıktı Göstergeleri	44
Tablo 20: Proje Havuzu Oluşturulması Zaman Planlaması	45
Tablo 21: Teknik Destek Zaman Planlaması	46
Tablo 22: Fizibilite Desteği Zaman Planlaması	47

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1: Ülkemizden Yapılan Çeşit Başvurularının Kuruluşlara Göre Dağılımı (İlk 10)	13
---	----

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
FD	: Fizibilite Destek Programı
EYDO	: Edirne Yatırım ve Destek Ofisi
GPD	: Güdümlü Proje Desteği
HİTİB	: Halkla İlişkiler Tanıtım ve İşbirliği Birimi
IPA	: AB Katılım ncesi Mali Yardım Aracı
İDB	: İzleme ve Değerlendirme Birimi
İMİB	: İdari ve Mali İşler Birimi
İŞKUR	: Türkiye İş Kurumu
KOBİ	: Küçük ve Orta Büyüklükteki İşletme
KOSGEB	: T.C. Küçük ve Orta lekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı
KYDO	: Kırklareli Yatırım Destek Ofisi
NACE	: Avrupa Topluluđunda Ekonomik Faaliyetlerin İstatistiki Sınıflaması
OSB	: Organize Sanayi Bölgesi
PPKB	: Planlama, Programlama ve Koordinasyon Birimi
PYB	: Program Yönetimi Birimi
SOP	: Sonuç Odaklı Program
STK	: Sivil Toplum Kuruluđu
TD	: Teknik Destek Programı
TSO	: Ticaret ve Sanayi Odası
TÜBİTAK	: Türkiye Bilimsel ve Teknolojik Araştırma Kurumu
TYDO	: Tekirdağ Yatırım Destek Ofisi
YDO	: Yatırım Destek Ofisi
YKF	: Yerel Kalkınma Fırsatı

YÖNETİCİ ÖZETİ/ SUNUŞ

2020 Çalışma Programı, 2010 yılından beri faaliyet gösteren Ajansımızın “Yüksek katma değerli üretim yapısıyla doğal ve kültürel değerlerini koruyarak gelişen, işbirliği ve yenilik kültürünün egemen olduğu, yaşam ve refah seviyesi yüksek Trakya” vizyonu doğrultusunda 2020 yılında gerçekleştirilecek faaliyetleri kapsamaktadır. Ajansımızın 2020 yılında gerçekleştireceği program ve faaliyet çalışmaları düzenlenirken, Cumhurbaşkanlığı 4 numaralı Kanun Hükmünde Kararnamesinde belirtilen amaç ve kurallara dikkat edilmiş ve Bakanlığımız tarafından iletilen “Kalkınma Ajansları Çalışma Programı Hazırlama Usul ve Esasları” ve ulusal ve bölgesel planlarla uyumlu ve tutarlı hazırlanmıştır. Bu doğrultuda sonuç odaklı programlar ve yerel kalkınma fırsatı çalışmaları belirlenmiştir.

Sonuç Odaklı Programlar ve yerel kalkınma fırsatları, Bölgenin kalkınması için önem arz eden ve ilerleme potansiyeli taşıyan alanları kapsamaktadır. Belirlenen stratejik tercihler kapsamında uygulanan Sonuç Odaklı Programlar aşağıdaki gibidir;

- Tohumculuk Sektörünün Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı
- Turizm Sonuç Odaklı Programı
- Özel Sektörün Geliştirilmesi Sonuç Odaklı Programı

Ajans tarafından önemli olarak görülen ancak herhangi bir SOP kapsamında yer verilmeyen proje, analiz ve faaliyetler Yerel Kalkınma Fırsatları (YKF) bölümünde yer almaktadır.

2020 yılı Çalışma Programı kapsamında yer alan sonuç odaklı programların ve yerel kalkınma fırsatlarının belirlenen stratejik tercihler doğrultusunda Bölgemizin kalkınmasına ve gelişmesine katkı sağlaması beklenmektedir.

1. GİRİŞ

Trakya Kalkınma Ajansı faaliyetlerini, kanun ve yönetmelikler doğrultusunda katılımcılık, şeffaflık ve işbirliği ilkeleri çerçevesinde TR21 Trakya (Tekirdağ, Edirne, Kırklareli) Bölgesinde 2010 yılından itibaren sürdürmektedir. Ajansın temel amacı, Cumhurbaşkanlığı 4 numaralı Kanun Hükmünde Kararnamesinin 184. Maddesinde “Kamu kesimi, özel kesim ve sivil toplum kuruluşları arasındaki işbirliğini geliştirmek, kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlamak ve yerel potansiyeli harekete geçirmek suretiyle Cumhurbaşkanınca belirlenen politikalarla uyumlu olarak bölgesel gelişmeyi hızlandırmak, gelişmenin sürdürülebilirliğini sağlamak, bölgeler arası ve bölge içi gelişmişlik farklarını azaltmak” olarak belirlenmiştir.

Ajans kurulduğu yıldan beri “Yüksek katma değerli üretim yapısıyla doğal ve kültürel değerlerini koruyarak gelişen, işbirliği ve yenilik kültürünün egemen olduğu, yaşam ve refah seviyesi yüksek Trakya” vizyonu doğrultusunda diğer kurum ve kuruluşlarla işbirliği ve koordinasyonu sağlayarak çalışmalarını yürütmektedir.

Ajans, ilk yıldan itibaren kurumsallaşma çalışmalarına devam etmekte olup hazırladığı 2010-2013 Bölge Planı ve 2014-2023 Bölge Planı yanında birçok araştırmaya da öncülük etmiştir. Bölgenin kalkınmasına ve gelişimine yön vermek amacıyla “Rekabetçilik Analizi”, “Turizm Master Planı”, İlçe Vizyon Belirleme Çalışmaları”, “Trakya Lojistik Master Planı”, “Sosyal Yapı ve Beşeri Sermaye Analizi”, “Girişimcilik Analizi”, “Göç Analizi”, “Süt ve Süt Ürünleri Sektör Araştırması”, “TR21 Trakya Bölgesi İşgücü Analizi” gibi birçok araştırma yürütmüştür. Bu çalışmalar, Bölge Planı ve Ajansın çalışma alanlarının belirlenmesinde bir girdi olmanın yanında diğer kurum ve kuruluşlara ve araştırmacılara yapacakları çalışmalarda yol gösterici dokümanlar olma niteliğindedir.

Ajans 2020 yılı çalışma programı, ulusal planlar ve Bölge Planı ve diğer araştırmalarla tutarlı olarak Yönetim Kurulunun yönlendirme ve gözetiminde mevcut kaynakların yerinde ve etkin kullanımını sağlama ve yerel potansiyeli harekete geçirme amacına uygun olarak belirlenen faaliyetlerden oluşmaktadır.

2020 yılı çalışma programının belkemiğini oluşturan Sonuç Odaklı Programlar, Ajansın bugüne kadar Bölgede yaptığı araştırma ve çalışmalarına dayanılarak Bölge Planı ve sektörel stratejilere uygun olarak hazırlanmıştır. 2020 yılı çalışma programı Bölge için önemli olan diğer araştırma ve faaliyetleri yerel kalkınma fırsatları başlığı altında içermekte önümüzdeki yıllarda sonuç odaklı programa dönüştürülmesi beklenmektedir.

2014-2023 TRAKYA BÖLGE PLANI VİZYON VE GELİŞME EKSENLERİ

VİZYON

“Yüksek katma değerli üretim yapısıyla doğal ve kültürel değerlerini koruyarak gelişen, işbirliği ve yenilik kültürünün egemen olduğu, yaşam ve refah seviyesi yüksek TRAKYA”

İNSAN VE TOPLUM

- 1- Bölgenin Eğitim ve Bilimsel Altyapısı Desteklenerek Yenilik Merkezi Olması Sağlanacaktır.
- 2-İşbirliği Kültürü ve Sosyal Dayanışma Geliştirilecektir
- 3-Girişimcilik Kültürü Geliştirilecektir
- 4-Bölgesel Düzeyde İstihdam Edilebilirlik Geliştirilecektir
- 5-Yoksullukla Mücadele Edilerek, Etkin Sosyal Hizmet Sunumu Sağlanacaktır
- 6-Kamusal Hizmetlerin Etkinliği ve Erişilebilirliği Arttırılacaktır

YAŞAM VE ÇEVRE

- 7-Bölge Genelinde Yerleşimler Arası İşlevsel ve Mekânsal Bütünleşme Sağlanacaktır
- 8-Bölge Genelinde Yaşam Kalitesi Geliştirilecektir
- 9-Doğal Kaynakların Korunarak Sürdürülebilir Yönetimi Sağlanacaktır
- 10-Doğal Afet Yönetiminde Etkinlik Arttırılacaktır
- 11-Kültürel ve Tarihi Dokunun Korunarak Geliştirilmesi Sağlanacaktır

ÜRETİM VE EKONOMİ

- 12-Orta ve Yüksek Teknolojiye Sahip Katma Değerli Üretime Geçiş Sağlanacaktır
- 13-Çevreye Duyarlı Üretimin Altyapısı Geliştirilecektir
- 14-Entegre ve İşbirlikçi Üretime Geçiş Desteklenecektir
- 15-Kobi ve Esnaf Sanatkarların Kurumsal ve Yönetmel Kapasitelerinin Geliştirilmesine Yönelik Tedbirler Alınacaktır.
- 16-Tarımda Çeşitlilik ve Katma Değer Artışı Sağlanacaktır
- 17-Bölgenin Güneydoğu Avrupa'nın Lojistik Üssü Haline Getirilmesi Yönünde Altyapı ve Girişimler Desteklenecektir
- 18-Turizmin Bölgesel İşbirlikleri Çerçevesinde Sürdürülebilir Gelişimi Sağlanacaktır
- 19-Enerji Üretim ve Kullanımında Etkinliğin Sağlanmasına Yönelik Tedbirler Alınacaktır
- 20-Yatırım İmkânlarının Etkin Tanıtımı Yapılacak ve Yatırım Süreci Desteklenecektir
- 21-İşletmelerin Uluslararası Pazarlara Erişilebilirlikleri ve Entegrasyon Kabiliyetleri Arttırılacaktır.

2. SONUÇ ODAKLI PROGRAMLAR

2.1. TOHUMCULUK SEKTÖRÜNÜN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

2.1.1. Amaç

Genel Amaç: Tohumculuk sektörünün Ar-Ge, ihracat ve kalite odaklı gelişimi ile rekabet gücünün artırılması

Özel Amaç 1: Sektörde faaliyet gösteren kamu ve özel kurum ve kuruluşların Ar-Ge ve bitki ıslah çalışmalarına yönelik işbirliklerini geliştirilmesi

Özel Amaç 2: Sektörde faaliyet gösteren kamu ve özel kurum ve kuruluşların Ar-Ge ve bitki ıslah çalışmalarını artırılması

Özel Amaç 3: Sektör KOBİ'lerinin bölge dışı ve yurt dışı satış kabiliyet ve ortamlarının desteklenmesi

Özel Amaç 4: Sektör beşeri sermayesinin geliştirilmesi

2.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Tohumculuk, çiftçiler tarafından mevcut hasattan elde edilen ürünler içerisinde duyuların kullanılarak bir sonraki hasat için iyi tohumlukların seçilmesi şeklinde binlerce yıl boyunca basit bir çiftçilik faaliyeti olarak süregelmiştir. 1866'da Mendel'in kalıtım ilkelerini bulması ile sistematik bitki ıslahı mümkün olmuş ve 20. yüzyılın ilk yarısında mısırdaki hibrit tohumun kullanılmaya başlaması ile tohumculuk nitelikli ticari faaliyete dönüşmüştür. Zira melez tohumun ebeveynlerin en iyi özelliklerini barındırması sebebiyle %100'e yakın verim farkı yaratabilmesi, birçok üründe kullanılmasına yol açmış, hasadın içinden ayrılarak tekrar ekildiğinde verim düştüğü için çiftçiler her sene tohum satın alınmayı tercih etmeye başlamıştır. 1970'lerden sonra biyoteknolojideki gelişmeler ile sistematik bitki ıslahı daha kısa sürede daha kolay gerçekleştirilebilirken, gıda güvenliği, şekil tat besin niteliği gibi tüketici beklentilerinin karşılanmasına yönelik Ar-Ge çalışmaları ağırlık kazanmıştır. Tohum; tescil ve sertifikasyon, fikri mülkiyet haklarının tesisi gibi yasal düzenlemelere konu olan stratejik ve teknolojik ürün niteliği kazanmıştır. Sektörün küresel pazarı 2017 itibarıyla 50 milyar USD olarak tahmin edilmektedir. Her ne kadar Avrupa Tohum Birliği verilerine göre sadece Avrupa'da 7200 tohum işletmesi bulunsa ve bu rakam rekabetçi bir sektör olduğu izlenimi verse de küresel pazarın yüzde %59'u Ar-Ge çalışmalarına yılda 1-1,5 milyar USD kaynak ayırmakta olan 4 çok-uluslu firmanın hâkimiyetindedir. Dünyada tohumculuk sektörü çok uluslu firmaların aralarındaki işbirliği anlaşmaları, şirket birleşmeleri ve şirket satışları ile giderek rekabetin azaldığı konsolide bir sektöre dönüşmektedir.

Dünya Tohumculuk Sektörünün Gelişimi			
	Gelişmeler	Beklentiler	Küresel Pazar
1700'ler	Çiftçinin Duyuları İle Mahsulden Tohumluk Seçimi	Gıda Güvencesi	
1866	Mendel'in Genetik Kalıtım Kanunu		
1869	Almanya'da İlk Tohumluk Kalite Laboratuvarı		
1900	Çapraz Islah		
1930'lar	Melez Islah	Gıda Güvencesi, Verim	
1960'lar	Doku Kültürü		10 milyar \$
~ 1990	Genetik Mühendislik	Gıda Güvencesi, Verim, Kalite, Seçenek	
~ 1995	Moleküler Marker Yardımlı Seleksiyon		30 milyar \$
2000'ler	Genomik Araştırmalar	Gıda Güvencesi, Verim, Kalite, Seçenek, Sağlık, Sürdürülebilir Çiftçilik, Bioeconomy...	50 milyar \$

Pazar büyüklüğü 1 milyar USD'ye yaklaşmakta olduğu tahmin edilen ülkemizde ise 2004 yılında ıslahçı haklarının korunmasına yönelik kanunun çıkarılması sonrasında tohumculuk şirketlerinin Ar-Ge girişimleri artış göstermiştir. Mayıs 2019 itibariyle 718 yetkilendirilmiş tohumculuk kuruluşu bulunmakta olup bunlardan 211'i araştırmacı kuruluştur. Yapılan sektörel çalışmalarda araştırmacı kuruluş belgesi alanların büyük bölümünün Ar-Ge'ye kaynak ayıramadığı için aktif Ar-Ge çalışması yapmadığı görülse de, araştırmacı kuruluş olma yönündeki girişim bile sektörde bu konuda bir farkındalık ve niyet olduğunu ortaya koymaktadır. Tohum Sanayicileri ve Üreticileri Alt Birliği'nin Ulusal Strateji Raporunda belirtildiği gibi Ar-Ge payını %25'ini çıkaran yerli firmaların uluslararası piyasada rekabet edilebilir çeşitler çıkarabildiği görülmektedir. Maalesef özel sektörün araştırma faaliyetleri bitki ıslahından yani kendi çeşitlerini geliştirmekten ziyade, başka bir yerde geliştirilen çeşitlerin adaptasyonuna ve verim denemelerine odaklanmaktadır.

Türkiye'de Tohumculuk Sektörünün Gelişimi	
1926	Araştırma istasyonlarının kurulması
1931	Almanya'dan getirilen uzmanlarla ıslah çalışmaları
1963	Çeşit tescil ve sertifikasyon yasal düzenlemeleri
1980	270 tescilli çeşit
1980'ler	Tohumluk fiyatlarının ve ithalatın serbest bırakılması
1999	140 bin ton sertifikalı tohum üretimi
2004-2008	Islahçı haklarının korunması, tohumculuk kanunu ve sertifikalı tohum üretimi ile ilgili düzenlemeler

2017	1 milyon ton sertifikalı tohum üretimi
2019	211'i araştırmacı kuruluş olan 718 yetkilendirilmiş tohumculuk şirketi, yaklaşık %35'inin kamu ve özel sektör tarafından ülkemizde geliştirildiği tahmin edilen 5000'in üzerinde çeşit

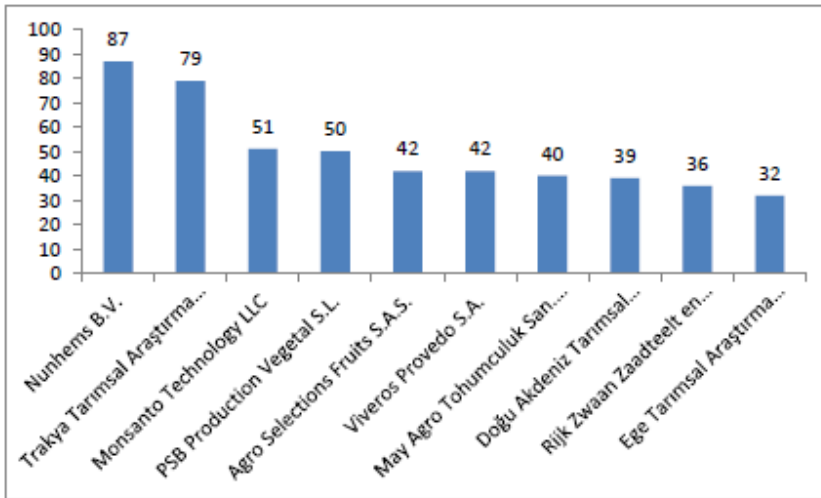
Şirketler, uzun yıllar boyunca geri ödemeyen araştırma-geliştirme çalışmalarına yatırım yapmak yerine, çoğunlukla yabancı sermayeli olan ıslahçı kuruluşların çeşitlerini üretimini yapmak üzere Türkiye'de tescil ettirmeyi ve bu şirketlere brüt satış tutarının %14'üne kadar royalty/imtiyaz bedelini ödemeyi tercih etmektedir. Bakanlığa tescil başvurusunda bulunan çeşitlerin- ki sadece tarla bitkilerinde Mayıs 2019 itibariyle 3153 tescilli çeşit bulunmaktadır- %58'ini Türkiye dışında bir ülkede geliştirilen çeşitlerdir. Kalan %42'nin büyük bölümünün ise Türkiye'de şubeleri/şirketleri olan çok uluslu şirketlere ait olduğu tahmin edilmektedir. Bu şirketlerin ana araştırma geliştirme faaliyetleri genellikle yurt dışında gerçekleşmekte olup, adaptasyon ve çoğaltma Türkiye'de gerçekleştirilmekte, Türkiye'den Doğu Avrupa ve Karadeniz ülkelerine, - özellikle rekabet olmaması sebebi ile hibrit tohumlarda - Türkiye'deki fiyatından daha ucuza satılmaktadır. Örnek vermek gerekirse, çok uluslu bir şirket tarafından geliştirilen bir ayçiçeği çeşidi Türkiye'de çoğaltılarak, Türkiye'deki çiftçilere satış fiyatının neredeyse 1/3'i fiyatı ile komşu bir AB ülkesinde satışa sunulabilmektedir. Dolayısı ile 153 milyon dolar olan tohum ihracatının önemli bir bölümünü yabancı sermayeli şirketlerin Türkiye'de üretip Avrupa ülkelerine sattığı tohumlar oluşturmaktadır. Yerli firmalar daha çok Ukrayna, Rusya ve Türk Cumhuriyetlerine tohum satabilmektedir. Sonuç olarak sektörün ıslah çalışmaları odaklı büyümesinin desteklenmesi hem stratejik hem de ekonomik açıdan ülkemiz için önem teşkil etmektedir.

Islah çalışmalarının üç temel girdisi bulunmakta olup, kısıtları aşağıdaki gibi özetlenebilir;

- ✓ Genetik Kaynaklar: Türkiye'deki ıslahçıların çalışma yapabilecekleri genetik kaynakları, -özellikle anavatanı Türkiye olmayan ayçiçeği, mısır, çeltik gibi bitkilerde- sınırlıdır. Bir araştırmacı/ıslahçı için belli bir set tohum örneğini temini için gerek Türkiye'de gerekse yurtdışında genellikle cesaret kırıcı prosedürler ve/veya maliyetler vardır.
- ✓ Araştırma Altyapısı: Islah çalışmaları; tarım arazisi, parsel biçerdöveri, mibzeri gibi nitelikli araçlar, çok çeşitli tarla ve laboratuvar ekipmanları, iklim kontrolünü/belli iklim özelliklerinin yaratılmasını olanaklı kılan teknolojide odalar ve seralar gibi tamamı tek başına bir kamu kurumu veya bir şirket için oldukça büyük olan yatırımlar gerektirmektedir.
- ✓ İnsan Kaynakları: Tohum sektöründe biyoteknoloji gibi farklı alanlardan uzmanlarla disiplinler arası çalışmaya açık ve ıslah çalışmalarına odaklanmış nitelikli işgücü sıkıntısı çekilmektedir. Islah üzerine sadece Bitki Islahçıları Alt Birliği tarafından açılan bir kurs bulunmakta olup, konuda uzmanlaşmak isteyen yeni mezunlar veya konu hakkında temel bilgi sahibi olarak ıslah programı başlatmak isteyen işletme sahipleri için uygulamalı olarak konu üzerinde çalışma, kendini geliştirme imkânları kısıtlıdır ve belli bir maddi birikim gerektirmektedir.

Trakya Bölgesi tohumculuk sektörü de Türkiye geneli için geçerli söz konusu kısıtlarla karşı karşıya olmakla beraber, diğer bölgelere kıyasla kayda değer bir büyüme potansiyeline sahiptir.

- ✓ Türkiye'nin en verimli topraklarına sahip Trakya Bölgesi tarım açısından Türkiye'nin en önemli havzalarındandır. Ayçiçeğinde 2015 yılında Türkiye üretiminin %45'ini, çeltikte Türkiye üretiminin %47,6'sı, kanolada %73'ünü, buğdayda ise %7,2 sini üretmiştir. Trakya Bölgesi yerel paydaşlar tarafından tohumluk vadisi olarak adlandırılabilir derecede, önemli bitki türlerinin tohumluk üretimi için ekolojik ve jeopolitik olarak uygundur. Ayrıca gerek tohumculuk kuruluşları gerekse çoğaltıcı çiftçileri, Anadolu'nun diğer bölgelerine kıyasla daha büyük arazilerde üretim yapmaktadır. Tarımsal mekanizasyon güçlü ve çiftçi görece daha bilinçlidir.
- ✓ Bölgede 13'ü araştırmacı kuruluş olan 48 yetkilendirilmiş tohumculuk şirketi bulunmaktadır. 2015 verilerine göre sertifikalı tohum üretiminde Türkiye sıralamasında Tekirdağ 7., Edirne 15., Kırklareli 17. sıradadır. Şirketlerin % 35'i sadece Trakya Bölgesine, %65'i Türkiye geneline satış gerçekleştirmektedir.
- ✓ Şirketlerin büyük çoğunluğu dünya lideri kurum ve kuruluşlara en az bir adet çalışma ziyaretine katılmış, sektörün küresel durumu hakkında farkındalık sahibidir. Bölgede rekabet edebilir çeşit çıkarmak üzere mevcut kaynakları en iyi şekilde değerlendirmek için iş birliğinin gerekli olduğuna dair sağlam bir kanaat oluşmuştur.
- ✓ Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü, son derece zayıf altyapısına rağmen, Osmancık pirinci gibi meşhur olanlar dâhil çok sayıda ticarileşmiş çeşit sahibidir. Çeşit başvurularında yabancı şirketlerle ilk 10'u paylaşmaktadır ve royalty'den dış gelir elde etmiş tek enstitüdür. İlerleyen dönemlerde ulusal ayçiçeği merkezi olarak yapılanması planlanmaktadır.
- ✓ Namık Kemal Üniversitesi, 1982'de kurulmuş Türkiye'nin önde gelen ziraat fakültelerinden birine sahiptir. Bitki biyoteknolojisi üzerine son derece iyi bir altyapısı bulunmaktadır. İslah çalışmaları, tescilli çeşitleri ve royalty gelirleri açısından Türkiye'nin ilk 3 ziraat fakültesinden biridir.



Şekil 1: Ülkemizden Yapılan Çeşit Başvurularının Kuruluşlara Göre Dağılımı (İlk 10)

Kaynak: T.C. Tarım ve Orman Bakanlığı Bitkisel Üretim Genel Müdürlüğü Bitki İslahçı Hakları Raporu 2016

2018-2019 yıllarında Trakya Kalkınma Ajansı'nın faaliyetleri sektörün mevcut durumunu anlayarak katılımcı bir yaklaşımla doğru müdahaleleri tasarlamak, sektör paydaşları ile ve sektör paydaşları arasında iletişim ve işbirliğinin geliştirilmesine odaklanmıştır. Bu çerçevede gerçekleştirilen faaliyetler aşağıda ki gibidir;

- ✓ TR21 Bölgesi Tohumculuk Sektör Analizi; 46'sı tohumculuk şirketi 80 sektör paydaşı yerinde ziyaret edilerek yarı yapılandırılmış yüz yüze görüşmeler ile üretim, Ar-Ge ve ihracata yönelik mevcut durumları ve potansiyelleri, büyümeye yönelik ihtiyaç ve talepleri tespit edilmiştir.
- ✓ Trakya Tohum A.Ş. : Sektörün müdahaleye en muhtaç konularından olan araştırma ve geliştirme çalışmaları için bir işbirliği modeli çıkarmak üzerine sayısız istişare toplantısı gerçekleştirilmiştir. Kurumsal ve finansal olarak sürdürülebilir bir Tohum Ar-Ge Merkezi'nin, tekil girişimler veya protokol bazlı işbirlikleri yerine, üniversite-özel sektör işbirliğinin bir tüzel kişilikte vücut bulduğu, kamu hâkimiyetinde ancak özel sektör kabiliyeti ile yönetilecek ticari bir girişim ile mümkün olabileceği sonucuna varılmıştır. Namık Kemal Üniversitesi Teknopark, 28 tohumculuk şirketi ve 10 ticaret borsasının katılımı ile Trakya Tohum A.Ş. kurulmuştur.
- ✓ Trakya Tohumcular Derneği: Gerek şirketlerin ihtiyaç ve sorunlarına cevap vermek gerekse büyüme yönündeki potansiyellerini değerlendirmek üzere gerçekleştirilebilecek olası müdahalelerinin daha organize yürütülmesini sağlamak üzere tohumcu kuruluşların ve ıslahçıların bir dernek çatısı altında bir araya gelmeleri koordine edilmiştir. Taslak bir tüzük hazırlanarak, istişare toplantıları gerçekleştirilmiş, sektör mensupları tarafından 2019 yılında 20 üye ile dernek faaliyete geçmiştir.
- ✓ “Trakya'dan Geleceğe” TR21 Bölgesi Tarımsal Biyoçeşitlilik Araştırması: 2018 yılında genetik kaynaklar alanında olası çalışmaları istişare etmek üzere Türkiye Tohum Gen Bankası ile iletişime geçilmiş, 3 yıl süreli ortak bir çalışma programı hazırlanarak işbirliği protokolü imzalanmıştır. 2019 yılı Ocak ayından itibaren düzenli arazi çalışmaları gerçekleştirilerek ıslah çalışmalarında gen kaynağı olabilecek yabancı türler ile çiftçilerin elinde bulunan yerli çeşitler toplanmakta, kayıt ve koruma altına alınmaktadır. Saha çalışmalarında yer yer Namık Kemal Üniversitesi Ziraat Fakültesinden destek alınmaktadır.
- ✓ AB Proje Başvuruları: 2019 yılı içerisinde farklı paydaşlarla işbirliği içerisinde toplam 3 proje hazırlanarak başvurusu gerçekleştirilmiştir. Karadeniz Havzası Sınır Ötesi İşbirliği Programı'nın 2018 yılında açılan teklif çağrısının “Tarım ve ilgili sektörlerde modernizasyonu ve sınır ötesi ticareti artırmak” önceliğine iki proje hazırlanarak başvuru gerçekleştirilmiştir. Bunlardan birincisi bölgemizde faaliyet gösteren tohumculuk şirketlerinin ıslah çalışmaları ve ihracat için sınır ötesi işbirliklerinin geliştirilmesine yönelik olup, Ajansın liderliğinde Bitki Genetiği Enstitüsü (MD), Zaporijya Ticaret Odası (UA), İnsan ve Doğa Derneği (BG) ve Batum İş Geliştirme Merkezi (GE)'nin ortaklığı ile sunulmuştur. İkinci proje ise, tıbbi ve aromatik bitkiler

özelinde iyi uygulamaların değişimi ve ticaretin gelişimine yönelik olup, Ajansın ortak rolü ile koordinasyonunda ve Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü başvuru sahipliğinde Gül ve Aromatik Bitkiler Enstitüsü (BG), Araştırma ve Geliştirme Ulusal Ajansı (MD), Bitki Genetiği Enstitüsü (MD), İnsan ve Doğa Derneği (BG) ortaklığı ile sunulmuştur. Öte yandan Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı'nın program otoritesi olduğu Rekabetçiliğin Geliştirilmesi Operasyonel Programı'nın ikinci çağrısına Türkiye Tohum Gen Bankası, Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü, NKU Teknopark ortaklığı ile proje başvurusu gerçekleştirilmiştir. Projede, Bankada muhafaza edilen gen kaynaklarının moleküler ve morfolojik karakterizasyon çalışmaları ardından ıslah çalışmalarında kullanılabilir setler hazırlanması, şirketlere ıslaha başlama ve ıslahı hızlandırmaya yönelik mentörlük sağlama ve yeni mezunlara yönelik bitki ıslahı seminer ve uygulamalı eğitim çalışmaları planlanmaktadır.

2.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Program uygulaması ile sonuç olarak özel amaçların gerçekleştirilmesi planlanmaktadır. Söz konusu SOP kapsamında ulaşılmaları hedeflenen sonuç göstergeleri aşağıda yer almaktadır:

Tablo 1: Tohumculuk Sektörünün Geliştirilmesi SOP Sonuç Hedefleri

	Gösterge Adı	Gösterge Türü	Ölçüm Birimi	Mevcut Durum	Hedef			Doğrulama Kaynağı
				Değer	Değer	Katkı	Dönem	
1	Özel sektör- Üniversite-Kamu ortaklığında faaliyete geçen Ar-Ge Merkezi sayısı	Özel Amaç 1	Adet	0	1	1	2022/4	Şirket Bilanço ve Faaliyet Raporu
2	STK-Üniversite-Kamu ortaklığında faaliyete geçen tohum bilgi platformu sayısı	Özel Amaç 1	Adet	0	1	1	2021/2	Ajans İşbirliği Protokolleri ve Faaliyet Raporu
3	Küme niteliğinde faaliyet gösteren sektör Derneği sayısı	Özel Amaç 1	Adet	0	1	1	2020/4	Dernek Faaliyet Raporu
4	Özel Sektör/ Üniversite/Kamu ortaklığında başlatılan Ar-Ge ve bitki ıslah projesi sayısı	Özel Amaç 1	Adet	0	3	3	2022/4	Ön&Son Anket

5	STK/Özel Sektör/Üniversite/Kamu işbirlikleri ile üçüncü taraf kaynaklarına başvurmak üzere hazırlanan proje sayısı	Özel Amaç 1	Adet	0	3	3	2022/4	Ajans Faaliyet Raporu-Ön&Son Anket
6	Kendi Ar-Ge'leri ile çeşit çalışan şirket sayısı	Özel Amaç 2	Adet	N/A (~6)	N/A (~10)	(~4)	2022/4	Ön&Son Anket
7	Bölgede tohumculuk sektöründe çalışan Ar-Ge ve bitki ıslah personeli sayısı	Özel Amaç 2 - Özel Amaç 4	Kişi	N/A (~10)	N/A (~16)	(~6)	2022/4	Ön&Son Anket
8	Başlatılması veya hızlandırılması desteklenen ıslah programı sayısı	Özel Amaç 2	Adet	-	6	6	2022/4	Ajans Faaliyet Raporu-Ön&Son Anket
9	Bölgede geliştirilerek yurt dışında tescil edilen çeşit sayısı	Özel Amaç 3	Adet	N/A (~2)	N/A (~10)	(~8)	2022/4	Ön&Son Anket
10	Bölgede geliştirilen çeşitlerin yurt dışında satış miktarı	Özel Amaç 3	Adet	N/A	TBD		2022/4	Ön&Son Anket
11	Bölge sektör şirketlerinin bölge dışı toplam satış miktarlarında artış	Özel Amaç 3	Adet	N/A	TBD		2022/4	Ön&Son Anket

Söz konusu SOP kapsamında ulaşılması hedeflenen çıktı göstergeleri aşağıda yer almaktadır:

Tablo 2: Tohumculuk Sektörünün Geliştirilmesi SOP Çıktı Hedefleri

	Gösterge Adı	Ölçüm Birimi	Mevcut Durum	Hedef			2020 yılı Katkısı	Doğrulama Kaynağı
			Değer	Değer	Katkı	Dönem		
1	Güncel analiz, fizibilite çalışmaları	Adet	0	2	2	2021/1	2	Ajans Faaliyet Raporu

2	Ajans çalışmalarına katkı sağlayan bölge içi ve dışı paydaş sayısı	Adet	41	51	10	2022/4	5	Ajans Faaliyet Raporu
3	Kuruluşu koordine edilen paydaşlar arası iş birliği yapısı	Adet	2	3	1	2020/4	1	Ajans Faaliyet Raporu
4	Yurtiçi ve yurt dışı ağ oluşturma ziyaretleri	Adet	0	7	7	2022/4	2	Ajans Faaliyet Raporu
5	Uygulanan sohbet/seminer/işbaşı eğitim/tarla günü vb. etkinlik sayısı	Adet	0	12	12	2022/4	5	Ajans Faaliyet Raporu
6	Sektör paydaşlarına yönelik etkinliklere katılan kişi sayısı	Kişi	0	550	550	2022/4	150	Ajans Faaliyet Raporu / Hazirun Cetvelleri
7	Ar-Ge ve bitki ıslah kapasitesini geliştirmeye yönelik faaliyetleri desteklenen şirket sayısı	Adet	0	6	6	2022/4	0	Ajans Destek Sözleşmeleri
8	Kayıt ve yönetim altına alınan genetik kaynak/bitki sayısı	Adet	65	115	50	2022/4	20	Tohum Gen Bankası Raporu
9	Bölgede kullanım için yarıyol materyali temin edilen bitki sayısı	Adet	0	3	3	2022/4	0	Ajans Destek Sözleşmesi Raporları
10	Gerçekleşen araştırma ortamı iyileştirme desteği	Tutar	797.840	3.000.00	2.202.160	2022/4	0	Ajans Destek Sözleşme Raporları
11	Katılım gösterilen yurtiçi fuar sayısı	Adet	3	15	12	2022/3	4	Ajans Faaliyet Raporu
12	Katılım gösterilen yurtdışı fuar sayısı	Adet	0	5	5	2022/4	1	Ajans Faaliyet Raporu

13	Bölge dışı ve yurtdışı satış ve pazarlama faaliyetleri desteklenen şirket sayısı	Adet	0	5	5	2022/4	0	Ajans Destek Sözleşmesi Raporları
----	--	------	---	---	---	--------	---	-----------------------------------

2.1.4. Proje ve Faaliyetler

- a) **Araştırma, Analiz ve Programlama**
 - (1) **Tohumculuk Sektör Analizi Güncellemesi ve Değer Zinciri Analizi ile Ekosistem Haritası Çalışmaları**
 - (2) **Tohumculuk Ar-Ge Merkezi Fizibilite Çalışması**
- b) **İş birliği ve Koordinasyon**
 - (1) **Trakya Tohum Akademi Platformu Koordinasyonu**
 - (2) **Uluslararası Ar-Ge Kuruluş ve Ağlarla İletişim ve İşbirliği**
- c) **Kapasite Geliştirme**
 - (1) **Trakya Tohum Akademi Platformu Etkinlikleri (Yönetim Danışmanlığı Faaliyetleri)**
 - (2) **Tohumculuk Sektörü Teknik Ziyaretler**
 - (3) **Ülke Bazlı İhracat Ortamı Araştırması**
- d) **Tanıtım ve Yatırım Destek**
 - (1) **Trakya Tohumcular Derneği ile Trakya'nın Markalaşma ve Tanıtım Stratejisi ve Girişimi**
 - (2) **Trakya Tohumcular Derneği ile Yurtdışı ve Yurtiçi Fuar Katılımları**
- e) **Ajans Destekleri**
 - (1) **Tohumculuk Sektörü MDP Yürütülmesi**
 - (2) **Tohum Ar-Ge Merkezi GÜdümlü Projesi**
 - (3) **Tohumculuk Sektörü Faiz Desteği Programı**
- f) **AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler**
 - (1) **AB Proje Başvurularının Hazırlanması**
 - (2) **URGE Projesi Hazırlanması**
- g) **Diğer Proje ve Faaliyetler**
 - (1) **Trakya'dan Geleceğe: Tarımsal Biyoçeşitlilik Araştırması**

2.1.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 3: Tohumculuk Sektörünün Geliştirilmesi Faaliyetleri SOP Zaman Planlaması

Proje ve Faaliyetler	2020											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
<i>Araştırma, Analiz ve Programlama</i>												
Tohumculuk Sektör Analizi Güncellemesi ve Değer Zinciri Analizi ile Ekosistem Haritası Çalışmaları												
Trakya Tohum A.Ş. Fizibilite Çalışması												
<i>İşbirliği ve Koordinasyon</i>												
Trakya Tohum Akademi Platformu Koordinasyonu												
Uluslararası Ar-Ge Kuruluş ve Ağlarla İletişim ve İşbirliği												
<i>Kapasite Geliştirme</i>												
Trakya Tohum Akademi Platformu Etkinlikleri (Yönetim Danışmanlığı Faaliyetleri)												
Tohumculuk Sektörü Teknik Ziyaretler												
Ülke Bazlı İhracat Ortamı Araştırması												
<i>Tanıtım ve Yatırım Destek</i>												
TTD ile Markalaşma Tanıtım Stratejisi ve Girişimi												
Yurtiçi ve Yurtdışı Fuar Katılımları												
<i>Ajans Destekleri</i>												
Tohumculuk Sektörü MDP												
Trakya Tohum Ar-Ge Merkezi GDP												
Tohumculuk Sektörü Faiz Desteği Programı												
<i>AB Dış Kaynaklar Kapsamındaki Projeler</i>												
AB Proje Başvuruları Hazırlanması												
URGE Projesi Hazırlanması												
<i>Diğer Proje ve Faaliyetler</i>												

2.1.6. İzleme ve Değerlendirme

Program yönetim planı hazırlık aşamasında detaylandırılacak performans göstergeleri ve doğrulama kaynakları üzerinden PPKB desteği ile İDB tarafından izleme ve değerlendirme çalışmaları yürütülecektir. Sektör için önem arz eden kilit paydaşların program çalışmalarına azami katkı ve katılımı sağlanacaktır. Bu paydaşlar şunlardır; Tarım ve Orman Bakanlığı, Tarla Bitkileri Merkez Araştırma Enstitüsü Biyoteknoloji Araştırma Merkezi ve Türkiye Tohum Gen Merkezi, Trakya Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Doğu Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü, Namık Kemal Üniversitesi, Trakya Üniversitesi.

2.2. ALTERNATİF TURİZMİN GELİŞTİRİLMESİ SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

2.2.1. Amaç

Genel Amaç: Bölgedeki turizm değerlerinin markalaşmasıyla sektörden elde ettiği geliri artırmak

Özel Amaç 1: Kültür turizmi ve kırsal turizm alanlarında ürün çeşitliliğini ve hizmet kalitesini arttırmak

Özel Amaç 2: Sağlık turizmi alanında hizmet veren kurumların kurumsal ve operasyonel kapasitelerini geliştirmek

2.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Turizm Sonuç Odaklı Programının dayandığı iki temel doküman bulunmaktadır. Bunlardan ilki Trakya Bölgesi Turizm Master planı, diğeri de Trakya Bölgesi 2014-2023 Bölge Planıdır.

Trakya Kalkınma Ajansı, Trakya Bölgesi'nde turizm gelişimini sağlamak amacıyla kurulduğu günden bu yana birçok araştırma, analiz ve altyapı geliştirme çalışmasına imza atmıştır. 2013-2014 yıllarını kapsayan süreçte, bölgesel turizmde stratejileri tespit etmek için Turizm Master Planı çalışmalarına girişilmiş, bu kapsamda Boğaziçi Üniversitesi Turizm İşletmeciliği Uygulama ve Araştırma Merkezi'nden (TUYGAR) destek alınmıştır. Beş akademisyen, üç ajans uzmanından oluşan ekip belirtilen süre boyunca bölgede saha çalışmaları, derinlemesine görüşmeler, literatür taraması, odak grup toplantıları ve arama konferansları gerçekleştirmiştir. Ayrıca bölgede ve hedef pazar İstanbul'da turizm eğilimleri anketi gerçekleştirilmiştir. Çalışmalar neticesinde, Bölgenin sahip olduğu potansiyeli tespit eden ve bu potansiyeli hayata geçirmek için öneriler getiren (62 farklı eylem önerilmiştir) bir plan ortaya çıkmıştır.

Plan kısaca, Trakya'nın ulusal ve uluslararası turizm pazarından aldığı payın artırılması için Bölgede turizmin çeşitlendirilmesi ve dört mevsime yayılması, hizmet kalitesinin artması ve bölgenin daha etkin tanıtılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Anket verilerinden elde edilen sonuçlar ve bölgede gerçekleştirilen analizlere göre Trakya, dünyada kabul edilen 17 farklı turizm türünden 10 tanesine nitelikli olarak hizmet verebilecek potansiyele sahip olmasına rağmen, bu turizm türlerinin birçoğuyla ilgili ticarileşmiş bir destinasyon haline gelememiştir. Konumu itibarıyla, AB üyesi iki ülke ile İstanbul gibi devasa bir pazarın hemen yanı başında olan Trakya, bu pazarlardan hak ettiği sayıda turist çekememektedir. İstanbul'da yapılan ankette, insanların Trakya'yı gastronomik ürünleri, renkli kültürü ve el değmemiş doğası ile özdeşleştirdikleri görülmüştür. Tüketiciler arasında geceleme turlar yerine, günü birlik turların daha revaçta olduğu, bu tarz turizm hareketlilikleri ile turist sayısında artış görülse bile sağlanan gelirden yeterli etkinin görülmediği tespit edilmiştir. Bunda markalaşma eksikliği, altyapı problemleri, sosyoekonomik durumu yüksek tüketicilere hitap eden turizm öğelerindeki yetersizlik (turizm çeşitlerinin azlığı) ve hizmet kalitesindeki sorunlar rol oynamaktadır.

Plan, önerdiği 62 eylem ile yukarıda değinilen sorunlara çözüm getirmeyi amaçlamıştır. Söz konusu eylemlerde sorun analizlerinin yanı sıra, hangi zaman dilimleri içerisinde hangi adımların kimler tarafından atılması gerektiği detaylı şekilde anlatılmıştır. Turizm SOP'u da

planda önerilen eylemler çerçevesinde stratejik bir yaklaşım ile gelecek üç yıl içinde bölgenin turizmden aldığı payda niteliksel ve niceliksel bir artış öngörmektedir.

Trakya Turizm Master Planının akabinde hazırlanan Trakya Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı da benzer bir yaklaşım ile bölge turizmini ele almış, master plana paralel olarak dört ana politika eksenini belirlemiştir. Bölge planına göre tematik ve bütüncül bir turizm yaklaşımı ile Bölge genelinde belirlenmiş olan turizm aksları güçlendirilmelidir. Burada aks diye bahsi geçen Kuzey Trakya Turizm Koridoru, Güney Trakya Turizm Koridoru ve Trakya Kültür Turizmi Koridorlarının turizmde çeşitlerinin artırılmasını ifade etmektedir. Bu politikada her bir koridor için uygun olan turizm çeşitleri dile getirilmiş buralarda yapılması gereken çalışmalar sıralanmıştır.

İkinci politikada bölgedeki kültür ve turizm varlıklarının korunarak geliştirilmesi bulunmaktadır. Trakya Bölgesinin potansiyelini hayata geçirmede karşılaştığı en büyük zorluklardan biri alt yapı eksiklikleridir. Yeterli ve nitelikli yatak kapasitesi, nitelikli turizm cazibe merkezleri, sosyal ve rekreasyon alanları, müzeler ve tematik turizm hizmeti veren merkezlere ihtiyaç duyulmaktadır.

Üçüncü politikada bölgedeki turizm imkânların etkin şekilde tanıtılması gerektiği vurgulanmış ve tanıtım sayesinde var olan potansiyelin harekete geçeceği gerçeğinden hareketle önerilerde bulunulmuştur. Burada tanıtımın yeni ve konvansiyonel araçlar üzerinden, etkin ve stratejik olarak gerçekleştirilmesine atıf yapılmaktadır.

Son olarak da turizm alanında insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesi hususunda bir politika oluşturulmuştur. Bu politika ile bölgedeki turizm tesislerinde sunulan hizmet kalitesinin artması ile bölgeye gelen turist sayısında ve genel memnuniyet seviyesinde meydana gelecek yükselmenin önemi üzerinde durulmuştur.

Yukarıda bahsi geçen tüm politikalar dikkate alınarak oluşturulan Turizm SOP'u planlanan süreç içinde belirlenen hedeflere ulaşması ve orta-uzun vadede bölgenin aldığı turizm gelirlerini artırması amacıyla kapsamlı bir program olarak hazırlanmıştır. Program kapsamında uygulanacak olan projeler ve faaliyetler, paydaşlar ve paydaşların rolleri gibi detayların belirlenmesine çalışılmıştır.

Yukarıda değinilen öncelikler doğrultusunda Ajans bölgenin turizm potansiyelinin geliştirilmesi, tanıtımı ve turizm ürünlerinin çeşitlendirilmesi kapsamında "kırsal turizm", "kültür turizmi" ve "sağlık turizmi" temalarında paydaşlarla iş birliği içerisinde çalışmalar yürütmektedir. Kırsal turizm ve kültür temaları özelinde alternatif rota planlamaları yapılmış, hazırlanan rotaların pazarlanması/tanıtılması amacıyla tur acenteleri, rehberler, sosyal medya fenomenleri bölgede ağırlanmıştır.

Ayrıca, 2017 yılından bu yana Ajans kamu, özel ve üniversite hastaneleriyle iş birliği içerisinde sağlık turizmi çalışmaları yürütmüş, tanıtım ve pazarlama faaliyetleri düzenlemiş ve kurumsal kapasitenin geliştirilmesi amacıyla eğitimler organize etmiştir.

Hem sağlık turizminde, hem de diğer temalarda yapılan çalışmalar bölgede kayda değer gelişmelere vesile olmuştur. Bölgeye gelen turist sayısındaki artıştan, pazarda kendine yer bulan yeni rota ve turizm ürünlerine kadar, Trakya Kalkınma Ajansı bölge turizmine büyük

katkı sağlamıştır. Örneğin, sağlık turizmine başlanılan 2017 yılından bu yana bölgeye gelen yabancı hasta sayısında yıllık yüzde 40'a varan oranlarda artış gözlenmektedir.

Trakya Bölgesi Yıllara Göre Sağlık Turizmi Rakamları

	2017	2018	2019 (6 ay)	Toplam
Edirne	1504	2227	1898	5629
Tekirdağ	2014	2604	2022	6640
Kırklareli	153	226	187	566
Toplam	3671	5057	4107	12835

Diğer tarafta ise hem kırsalda hem de kültür alanında olmak üzere yeni acenteler, yeni rotalar ve yeni tur programları ile Trakya'ya ilgi göstermekte, bölgedeki turizm gelirlerinin önemli oranda arttığı gözlenmektedir. Trakya Kalkınma Ajansı'nın 2016 yılından bu yana yürüttüğü kırsal turizm çalışmaları neticesinde Pronto Tur, İstantur, Saltur, Sezontur, Lalit Tur vb. 10 yeni tur acentesi bölgeye tur düzenlemeye başlamış, hedef pazarlarda bölgenin bilinirliği artırılmıştır.

Turizm alanında faaliyetlerine tematik bazda turlar hazırlayarak devam eden ajans, şimdiye kadar Trakya Bağ Rotası, Mimar Sinan Rotası, Kadın Eli ile Trakya Rotası, Gastronomi ve Kırsal Turizm Rotaları ile bölgesel kapasiteyi geliştirmiştir. Hamdibey, Kızılağaç, Sislioba, Armağan gibi köylere yatırımlar yapılmış, bu köylerin alternatif turizm destinasyonu haline getirilmesi amacıyla MDP'ler ve özel turizm çalışmaları hayata geçirilmiştir.

Ayrıca Ajans 2017 yılı itibariyle coğrafi işaret çalışmalarında koordinasyon rolünü üstlenmiş ve Trakya Bölgesi'nde coğrafi işaret konusunda farkındalığın artırılması ve yöresel ürünlere coğrafi işaret alınması amacıyla çalışmalar yürütmektedir. Bu kapsamda 2017 yılında 6 olan coğrafi işaret sayısı 8'e çıkartılmış; Tekirdağ Yapıncak Salamura Asma Yaprağı, Kırklareli Meşe Balı, Velimeşe Bozası, Keşan Siğilli Bamyası ve Meriç Kara Kavunu ürünleri için başvuru dosyası hazırlanmış; başvurusu devam eden ürünlerle ilgili olarak paydaş kurumlara teknik destek verilmiştir. Bu süreçte ayrıca farkındalığın artırılması amacıyla 2018 yılında Edirne'de coğrafi işaretli ürünler konusunda bir seminer düzenlenmiş, 2019 yılında ise Ankara'da düzenlenen Uluslararası Coğrafi İşaretli Ürünler Zirvesine katılım sağlanmıştır.

Dolayısıyla Trakya Kalkınma Ajansı, geçen yıllarda olduğu gibi 2020 yılında da bahsi geçen üç temada çalışmalarını devam ettirmeyi ve böylece bölgenin sektörden elde ettiği kazancı arttırmayı hedeflemektedir.

2.2.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Program uygulaması ile sonuç olarak yukarıdaki özel amaçların gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Söz konusu SOP kapsamında ulaşılması hedeflenen sonuç göstergeleri aşağıda yer almaktadır:

Tablo 4: Turizm SOP Sonuç Hedefleri

	Gösterge Adı	Gösterge Türü (Çıktı/Sonuç)	Ölçüm Birimi	Mevcut Durum	Hedef			Doğrulama Kaynağı
				Değer	Değer	Katkı	Dönem	
1	Ticarileşen yeni rota sayısı	Özel Amaç 1	Adet	1	4	3	2022/4	Faaliyet raporları
2	Artan yabancı hasta sayısı	Özel Amaç 2	Kişi	12.000 (üç yılın toplamı)	42.000	30.000	2022/4	Sağlık Müdürlükleri İstatistikleri
3	Yetki belgesi olan hastanelerin (dış hastaneleri harici) ciroları içerisinde sağlık turizmi payı	Özel Amaç 2	%	% 1	%5	%4	2022/4	Hastane Kayıtları
4	Yetki belgesi olan hastanelerin ciroları içerisinde sağlık turizmi payı	Özel Amaç 2	%	% 10	%30	%20	2022/4	Hastane Kayıtları

Söz konusu SOP kapsamında ulaşılması hedeflenen çıktı göstergeleri aşağıda yer almaktadır:

Tablo 5: Turizm SOP Çıktı Hedefleri

	Gösterge Adı	Ölçüm Birimi	Mevcut Durum	Hedef			2020 yılı Katkısı	Doğrulama Kaynağı
			Değer	Değer	Katkı	Dönem		
1	Yeni oluşturulan turistik cazibe merkezi sayısı (GPD kapsamında)	Adet	0	2	2	2022/4	1	Faaliyet raporları
2	İyileştirilen ve geliştirilen tarihi ve turistik tesis sayısı (MDP kapsamında)	Adet	6	21	15	2022/4	5	Faaliyet raporları
3	Başvurulan coğrafi işaret sayısı	Adet	1	9	8	2022/4	5	Faaliyet raporları
4	Sağlık turizminde düzenlenen ve katılım	Adet	18	48	30	2022/4	10	Faaliyet raporları

	sağlanan etkinlik, eğitim ve fuar sayısı							
5	Sağlık turizminde eğitim verilen personel sayısı	Adet	500	1500	1000	2022/4	400	Kayıt Listeleri
6	Sağlık turizmi kapsamında düzenlenen etkinliklerde yapılan B2B görüşme sayısı	Adet	1444	6444	5000	2022/4	2000	Kayıt Listeleri ve faaliyet raporları
7	Sağlık turizmi alanında dernek kurulması	Adet	0	1	1	2020/4	1	Ajans Faaliyet Raporu
8	Sağlık turizmi alanında dijital pazarlamada erişilen kişi sayısı	Kişi	0	1.000.000	1.000.000	2022/4	350.0000	Facebook ve Instagram Reklam Raporları
9	Sağlık turizmi alanında danışmanlık verilen hastane ve aracı kuruluş sayısı	Adet	20	40	20	2022/4	10	Faaliyet raporları
10	Sağlık turizmi alanında hazırlanan stratejik eylem planı	Adet	0	1	1	2020/1	1	Faaliyet raporları
11	Kırsal turizmde düzenlenen etkinlik/organizasyon sayısı	Adet	7	22	15	2022/4	4	Faaliyet raporları
12	Kırsal turizm kapsamında Bölgede tanıtım yapılan turizm acentesi sayısı	Adet	40	120	80	2022/4	30	Faaliyet raporları
13	Bölgeye yeni tur başlatan firma sayısı	Adet	10	20	10	2022/4	4	Faaliyet raporları
14	Üçüncü taraf kaynaklarına başvurmak üzere	Adet	1	3	2	2022/4	1	Başvuru Formu

	hazırlanan proje sayısı							
15	Bölge ve Bölgede yer alan ürünlere yönelik hazırlanan/güncellenen tanıtım materyali sayısı	Adet	8	17	9	2022/4	4	Ajans Faaliyet Raporu
16	Kültür turizminde düzenlenen ve katılım sağlanan etkinlik sayısı	Adet	5	7	2	2022/4	1	Faaliyet raporları
17	Destinasyonlarda yer alan turizm hizmet sağlayıcılarına verilen eğitim sayısı	Adet	0	9	9	2022/4	3	Faaliyet Raporları

2.2.4. Proje ve Faaliyetler

- a) **Kapasite Geliştirme**
 - (1) **Yönetim Danışmanlık Faaliyetleri**
- b) **Tanıtım ve Yatırım Destek**
 - (1) **Kültür Turizmi Faaliyetleri (Tematik Tur Paketlerinin Hazırlanması, Famtripler, Kültür Turizmi Temalı Fuarlara Katılım)**
 - (2) **Kırsal Turizm Faaliyetleri (Eko-Turizm Temalı Famtripler, Gastronomi ve Eno-Turizmi Temalı Famtripler, Materyal Güncelleme)**
 - (3) **Sağlık Turizmi Geliştirme Faaliyetleri**
 - (4) **Coğrafi İşaret Çalışmaları**
 - (5) **Somut Olmayan Kültürel Miras Koordinasyon ve Tanıtım Faaliyetleri**
- c) **Ajans Destekleri**
 - (1) **Tekirdağ Miras Atölyesi GÜdümlü Projesi**
 - (2) **İbrice Limanı Dalış Merkezi GÜdümlü Projesi**
 - (3) **Turizmin Geliştirilmesi Mali Destek Programları**
 - (4) **Turizm Sektörü Faiz Desteği Programı**
- d) **AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler**

(1) “Horizon 2100” Projesi

2.2.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 6: Turizm SOP Faaliyetleri Zaman Planlaması

Proje ve Faaliyetler	2020											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Yönetim Danışmanlık Faaliyetleri												
Kültür Turizmi Faaliyetleri												
Kırsal Turizm Faaliyetleri												
Sağlık Turizmi Geliştirme Faaliyetleri												
Coğrafi İşaret Çalışmaları												
Tekirdağ Miras Atölyesi Güzümlü Projesi												
İbrice Limanı Dalış Merkezi Güzümlü Projesi												
Mali Destek Programları												
Turizm Sektörü Faiz Desteği Programı												
“Horizon 2100” Projesi												

2.2.6. İzleme ve Değerlendirme

Program yönetim planı hazırlık aşamasında detaylandırılacak performans göstergeleri ve doğrulama kaynakları üzerinden Tekirdağ YDO koordinatörlüğünde, HİTİB ve Edirne YDO iş birliğinde, PPKB ve PYB desteği ile İDB tarafından izleme ve değerlendirme çalışmaları yürütülecektir.

2.3. İMALAT SANAYİNDE KURUMSALLAŞMANIN GELİŞTİRİLMESİ VE VERİMLİLİK SONUÇ ODAKLI PROGRAMI

2.3.1. Amaç

Genel Amaç: Bölgemizde bulunan imalat sanayi sektörünün kurumsal kapasitesinin, verimliliğinin ve rekabet gücünün geliştirilmesi

Özel Amaç 1: Danışmanlık ve eğitim faaliyetleri ile imalat sanayi üreticilerinin kurumsal kabiliyetlerinin geliştirilmesi

Özel Amaç 2: İşletmelerin ticaret yapabilme kabiliyetlerinin geliştirilmesi (dış ticaret ve e-ticaret) ve gelirlerinin arttırılması

Özel Amaç 3: Üretimde enerji, hammadde ve süreç verimliliğini arttıran uygulamaların yaygınlaştırılması

2.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

İmalat Sanayinde Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi ve Verimlilik Sonuç Odaklı Programı, programın kapsadığı üç yıl boyunca, içerdiği faaliyet ve çalışmalar ile orta ve uzun vadede Trakya Bölgesi'nde imalat sanayi sektöründe (özellikle son yıllarda yoğunluk gösteren tekstil, elektrikli ev aletleri, plastik-kauçuk, kimya ve eczacılık sektörleri başta olmak üzere) faaliyet gösteren firmaların kurumsal kapasitesini arttırmayı, üretimde verimliliklerini arttırmayı, rekabet güçlerini geliştirmeyi ve onları günümüz ekonomi dünyasının çetin koşullarına hazırlamayı amaçlamaktadır. Üç yıllık süreçte istikralı bir şekilde devam edecek olan çalışmalar hedef pazarlarda dış ticaretin (özellikle ihracat yapabilme kapasitelerinin) arttırılmasına, yeni ticaret mecralarının özendirilmesine, insan kaynağı niteliğinin geliştirilerek kurumsal kapasitenin yükseltilmesine odaklanmaktadır.

Bilindiği üzere TR21 Trakya Bölgesi, ülkenin imalat sanayinde en gelişmiş bölgelerinden birisidir. Tekirdağ, Kırklareli ve Edirne'de 26 oda ve borsa, 16 organize sanayi bölgesi, 1 Avrupa Serbest Bölgesi, AB'ye açılan 5 sınır kapısı, 3 uluslararası liman, 1 uluslararası havaalanı bulunmaktadır. 2 binin üzerinde sanayi tesisine ev sahipliği yapan Trakya'da dünya çapında birçok firmanın üretim üsleri bulunmaktadır. Dolayısıyla TR21 Trakya Bölgesi'nde imalat sanayi kapsamında özel sektörün gelişimine dönük bir sonuç odaklı programın gerekli olduğu değerlendirilebilir.

Nitekim 2019-2023 yıllarını kapsayan 11'nci Kalkınma Planı'nda ülkemiz ekonomisinin küresel rekabette hak ettiği yeri alması ve 2023 hedeflerine ulaşabilmesi için imalat sanayinin gelişimine yönelik stratejiler öne çıkartılmaktadır. Kalkınma Planı ülkemizin ihracatının geliştirilmesi hususuna defalarca vurgu yapmıştır. Örneğin 231.2 maddede şu ifade geçmektedir:

“İhracata hazırlık aşamasında olan firmalarımızın ihtiyaç duyacağı eğitim ve danışmanlık hizmetleri oluşturulacak projeler yoluyla desteklenecektir.”

SOP'ta bu ve benzer stratejilere uygun olarak Trakya Dış Ticaret İstihbarat Merkezi'nin geliştirilerek devam ettirilmesi planlanmaktadır. Şimdiye kadar yürütülen dış ticaret geliştirme çalışmaları ile bölgede önemli bir ivme yakalanmıştır. Örneğin, 2016 yılından bu yana devam eden Trakya Dış Ticaret Okulu çalışmaları ile 5 farklı merkezde (Keşan, Çorlu, Çerkezköy, Tekirdağ, Lüleburgaz) eğitim programı düzenlenmiştir. Bu eğitimler ile 110 firmadan 141 personele dış ticaret eğitimi verilmiş, program sonrasında en başarılı firmalara sunulan danışmanlık ile hedef firmalarda toplam 20 milyon USD ihracat artışı sağlanmıştır. Yine benzer çalışmalar kapsamında 1 Ocak 2019 tarihinde hizmet vermeye başlayan Trakya Dış Ticaret İstihbarat Merkezi (DTİM) ile şimdiye kadar 137 firmaya 206 farklı hizmet sunulmuş, hizmet alan firmalarda ise 23 milyon USD ihracat artışı sağlanmıştır.

SOP ile bu ivmenin devam ettirilmesi, bölgemizdeki firmaların ihracatlarının artırılması ve böylece ülke ekonomisine döviz girdisinin sağlanması hedeflenmektedir. Firmaların ticaret ve ihracat potansiyellerini arttırmak, daha etkin çalışmalarını sağlamak, pazar çeşitlendirmesi ile yeni coğrafyalarla tanıştırmak ve verimliliklerini arttırmak bir gereklilik halini almıştır.

Zira ülkemizde cari açığın kapatılmasının yolu ihracatın artırılmasından geçmektedir. Bunun için en önemli odak noktalarından biri dış ticarete aktif pazarlama ve satın alma yapabilen uzmanların yetiştirilmesidir. Bu amaçla çeşitli yöntem ve faaliyetlerle bölgedeki firmalara müdahalede bulunulması ve bölgesel ihracat rakamlarının artırılması ile yerel kalkınma ve gelişmeye katkı sağlanması gerekmektedir. Hem DTİM hem de dış ticaret okulları ile bu gelişmenin devam ettirilmesi SOP'un temel önceliklerinden birisidir.

Program kapsamında Balkan coğrafyasına yönelik oluşturulan ve ikili ticaretin geliştirilmesini amaçlayan "Balkanlar Masası" projesi de önemli yer tutmaktadır. Buna göre 11 Balkan ülkesi nezdinde hayata geçirilen uzmanlaşma ve bu uzmanlaşmanın tüm paydaşlara hizmet olarak sunulacağı "Balkanlar Masası Dijital Platformu", ilgili coğrafyalardan ülkemize gelecek olan yatırımcılara ve ülkemizden bu ülkelere gidecek olan yatırımcılara yol gösterecektir. Bilindiği üzere Trakya Kalkınma Ajansı, ülkemizin Balkanlara ve dolayısıyla AB'ye açılan kapısı üzerinde bulunmaktadır. Bu stratejik konum Ajansımıza önemli misyonlar yüklemektedir. Bundan en önemlisi de komşu Balkan ülkeleri ile hem ticari hem sosyal hem de ekonomik ikili ilişkilerin geliştirilmesidir. Bu kapsamda, şimdiye kadar Ajans tarafından 5 kez Uluslararası Balkan İş Forumu düzenlenmiş, defalarca ikili görüşme organizasyonları gerçekleştirilmiş ve ilişkilerin gelişmesi için çalışmalar hayata geçirilmiştir. Ancak bu çalışmaların daha planlı hale getirilmesi ve bir strateji çerçevesinde yürütülmesi önem taşımaktadır. Bu sebeple Balkanlar Masası fikri ön plana çıkmıştır.

Balkanlar Masası ile 11 ülke ile ülkemizin (ve bölgemizin) ikili ticari ilişkilerinin artırılması, aradaki bürokratik ve teknik engellerin azaltılması, iş yapma süreçlerinin hızlandırılması amaçlanmaktadır. Proje, 2020 Yılı Çalışma Programı Hazırlama Usul ve Esaslarında belirtilen "her ajans için hedef ülke/bölge" kavramıyla da birebir uyumaktadır. Balkanlar Masası projesi özel sektörün gelişimine oldukça faydalı bir çalışma olarak uzun yıllar hizmet vermeyi öngörmektedir.

Kurgulanan program kapsamında iç ticaretin geliştirilmesi ve özel sektörün yararlanacağı ticaret fırsatlarının yaratılmasına da özel önem vermektedir. Bu doğrultuda, Trakya Bölgesi'nde

e-ticaretin geliştirilmesine yönelik bir güdümlü proje taslağını içermektedir. Bilindiği üzere global trendler bize elektronik bazlı ticari faaliyetlerin her geçen gün toplam ticaret hacmi içindeki payının artacağını göstermektedir. Diğer bir deyişle ticaretin geleceği e-ticarettedir. Son dönemde gündeme gelen ve ABD-Çin-AB üçgeninde ortaya çıkan ticaret savaşlarında bunu görmek mümkündür. Artık sadece küresel firmaların değil, KOBİ'lerin hatta bireysel üreticilerin bile e-ticaret mecralarında satış yapması gündemdeyken, Trakya Bölgesi'nin bu değişime ayak uydurmaması özel sektörün aleyhine bir durum olarak değerlendirilmektedir. Bu yüzden bölgede bulunan 26 oda ve borsa işbirliği ile Trakya e-ticaret güdümlü projesi gündeme getirilmiş, proje ile orta ve uzun vadede Trakyalı üreticilerin e-ihracat platformlarına entegre olmalarının sağlanması ve bu mecralar vesilesiyle ticaret hacimlerinin geliştirilmesi hedeflenmiştir.

Söz konusu sonuç odaklı program, imalat sanayinin en büyük sıkıntısı olarak öne çıkan nitelikli insan kaynağına erişimdeki sorunları azaltmaya yönelik faaliyetler içermektedir. Trakya Kalkınma Ajansı kurulduğu günden bu yana bölgedeki insan kaynağını geliştirmek ve hedef sektörlerde iş gücü kalitesini arttırmak amacıyla birçok faaliyet yürütmüştür. Verilen teknik destekler, sağlanan eğitimler ve yürütülen AB projeleri buna örnektir. Örneğin 2015 yılında başlanan operasyonel program ile 3,5 milyon Avro AB kaynağı kullanılmış, bölgede bulunan üç üniversitede kariyer merkezleri kurulmuştur. Kariyer merkezleri, bölgedeki sanayi kuruluşlarının ihtiyaçlarına ve taleplerine uygun IK stratejileri oluşturularak, öğrencilerin geleceğe hazırlanmasını kolaylaştıran programlar hayata geçirmiştir. Yine, 2017 yılında başka bir AB projesi ile kayıt dışı istihdamın önüne geçmek amacıyla faaliyetler ajans eliyle tüm bölge yaygınlaştırılmıştır. Ajans, bölgesel iş gücü kapasitesinin artırılmasında kilit rol üstlenen kurumlardan birisidir.

SOP kapsamında ele alınması planlanan en önemli çalışmalardan birisi de, 2020 yılı için Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü tarafından tema olarak belirlenen "kaynak verimliliği" konusudur. Kaynak verimliliği içerisinde hammadde, enerji ve süreç verimliliğini ve temiz üretimi içeren kapsamlı bir alandır. Bu alanın çalışılması için Trakya Bölgesi en uygun bölgelerden birisidir. Bölge, tekstilden kimyaya, makineden gıda sanayine farklı sektörlerde ülkenin en büyük sanayi tesislerine ev sahipliği yapmaktadır. Ayrıca, söz konusu sektörlerde 2 bini aşkın küçük ve orta ölçekli sanayi kuruluşu üretim yapmaktadır. Dolayısıyla SOP kapsamında, hedef sektör ve firmalarda hayata geçirilecek olan kaynak verimliliği faaliyetlerinin olumlu neticeler ortaya çıkarması beklenmektedir. Örneğin, tekstil terbiye ve boyama işlemleri yapan ve çok su tüketen firmalara yönelik olarak planlanan temiz üretim çalışmaları ile su ve enerji kullanımında kapsamlı bir bölgesel değişimin/gelişimin önünün açılması hedeflenmektedir. Diğer taraftan kaynak verimliliği alanında farkındalığı arttırmak amacıyla seminer, panel ve hackathonların sene boyunca yapılması planlanmaktadır.

2.3.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Program uygulaması ile sonuç olarak program özel amaçlarının gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Söz konusu SOP kapsamında ulaşılmaları hedeflenen sonuç göstergeleri aşağıda yer almaktadır:

Tablo 7: İmalat Sanayinde Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi SOP Sonuç Hedefleri

	Gösterge Adı	Gösterge Türü	Ölçüm Birimi	Mevcut Durum	Hedef			Doğrulama Kaynağı
				Değer	Değer	Katkı	Dönem	
1	DTİM ve DTO faaliyetlerine katılmış olan firmaların ihracat artışı	Özel Amaç 1,2	TL	N/A	100.000.000	100.000.000	2022/4	Program Raporları/ Muhasebe Kayıtları
2	Firma/departman verimliliğindeki değişim	Özel Amaç 3	Yüzde	N/A	20	20	2022/4	Firma Verileri, Uzman Raporları

Tablo 8: İmalat Sanayinde Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi SOP Çıktı Hedefleri

	Gösterge Adı	Ölçüm Birimi	Mevcut Durum	Hedef			2020 yılı Katkısı	Doğrulama Kaynağı
			Değer	Değer	Katkı	Dönem		
1	DTİM tarafından yazılı olarak verilen ticari istihbarat hizmeti sayısı (Rapor, pazar araştırması, analiz vb.)	Adet	147	300	153	2022/4	50	DTİM İnternet Sitesi Veri Kayıt Sistemi
2	DTİM internet portalına üye olan firma sayısı	Adet	257	350	93	2022/4	30	DTİM İnternet Sitesi Veri Kayıt Sistemi
3	Teknik Çalışma Ziyareti Sayısı	Adet	0	4	4	2020/4	4	Ajans Faaliyet Raporu
4	Yönetim Danışmanlığı Kapsamında Verilen Eğitim Sayısı	Adet	0	15	15	2020/4	15	Ajans Faaliyet Raporu
5	Yönetim Danışmanlığı Kapsamında Verilen Eğitimlere	Kişi	0	300	300	2020/4	300	Katılımcı Listeleri

	Katılan Kişi Sayısı							
6	Üretilen rapor, analiz, yol haritası, fizibilite vb. sayıları	Adet	0	9	9	2022/4	3	Ajans Faaliyet Raporu
7	E-Ticaret Altyapısına Üye Olan Firması	Adet	0	1000	1000	2022/4	300	Ajans Faaliyet Raporları/Veritabanı Kayıtları / Firma Beyanları
8	Düzenlenecek Ekonomi Forumu Sayısı	Adet	5	10	5	2022/4	2	Ajans Faaliyet Raporu
9	Verimlilik alanında uygulanan AB Proje Sayısı	Adet	0	1	1	2022/4	1	Finansal Raporlar
10	Kaynak verimliliği alanında düzenlenen etkinlik (konferans, panel, hackaton) sayıları	Adet	0	4	4	2020/4	4	Ajans Faaliyet Raporu Etkinlik Fotoğrafları Basın Bülteni
12	Enerji Verimliliği Analizinden Faydalanan KOBİ sayıları	Adet	0	7	7	2020/4	7	Ajans Faaliyet Raporu Etkinlik Fotoğrafları
13	Tarıma Dayalı OSB kapsamında kurulan işbirliği sayıları	Adet	0	5	5	2020/4	5	Ajans Faaliyet Raporu
14	Tarıma Dayalı OSB kapsamında	Adet	0	51	51	2020/4	51	Ajans Faaliyet Raporu

	işletme kuracağını taahhüt eden şirket sayısı							
15	Düzenlenen çalıştay sayısı	Adet	0	1	1	2020/4	1	Ajans Faaliyet Raporu
16	“Trakya Peyniri” garanti markasının aktif şekilde kullanıma sokulması	Adet	0	1	1	2020/4	1	Dernek Kayıtları
17	Tarım Makinesi alanında İş Geliştirme Merkezi	Adet	0	1	1	2022/4	0	Güdümlü Proje KAYS Performans Göstergesi Raporu
18	İş Geliştirme Merkezine alınacak makine sayısı	Adet	0	6	6	2022/4	0	Güdümlü Proje KAYS Performans Göstergesi Raporu

2.3.4. Proje ve Faaliyetler

a) Araştırma, Analiz ve Programlama

- (1) OSB Kurulumu Etki Analizi
- (2) Balkan Ülkeleri Perakende Sektör Araştırması
- (3) Atıl Yatırım Alanları Envanteri
- (4) Coğrafi Bilgi Sistemleri Bazlı Veritabanı

b) İş birliği ve Koordinasyon

- (1) Dış Ticaret İstihbarat Merkezinin (DTİM) Yönetilmesi

c) Kapasite Geliştirme

- (1) Yönetim Danışmanlık Faaliyetleri
- (2) Teknik Ziyaretler
- (3) Trakya Facebook İstasyon

d) Tanıtım ve Yatırım Destek

- (1) Balkanlar Masası Faaliyetleri
- (2) Çerkezköy Endüstriyel Fuarı

- e) **Ajans Destekleri**
- (1) Trakya E-Ticaret Platformu GÜdümlü Projesi
 - (2) İmalat Sanayi Sektörü Faiz Desteği Programı
- f) **AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler**
- (1) Trakya'nın Verimli KOBİ'leri
- g) **Diğer Proje ve Faaliyetler**
- (1) Kaynak Verimliliği Çalışmaları
 - (2) Süt ve Süt Ürünleri Sektörünün Geliştirilmesi
 - (3) Hayrabolu Tarım Makineleri Üretim ve Proje Geliştirme Merkezi Çalışmaları

2.3.5. Program Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 9: İmalat Sanayinde Kurumsal Kapasitenin Geliştirilmesi SOP Zaman Planlaması

Proje ve Faaliyetler	2020											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
OSB Kurulumu Etki Analizi												
Balkan Ülkeleri Perakende Sektör Araştırması												
Atıl Yatırım Alanları Envanteri												
Coğrafi Bilgi Sistemleri Bazlı Veritabanı												
Dış Ticaret İstihbarat Merkezinin (DTİM) Yönetilmesi												
Yönetim Danışmanlık Faaliyetleri												
Teknik Ziyaretler												
Trakya Facebook İstasyon												
Balkanlar Masası Faaliyetleri												

3. KURUMSAL GELİŞİM

Kurumsal Gelişim başlığı altında Ajansın yıllık düzenli faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi ve Ajans tarafından yürütülen diğer faaliyetlerin devamlılığının sağlanmasına destek olacak konular bulunmaktadır.

Bu kapsamda Ajansın kurumsal sürdürülebilirliği için yapılacak yıllık düzenli faaliyetlerin devamlılığını ve Ajans tarafından yürütülen tüm Sonuç Odaklı Programlar kapsamında öngörülen faaliyetlerin nitelikli bir şekilde uygulanmasını sağlamak esas olmakla birlikte Ajansın yürüttüğü tüm faaliyetleri daha da etkili bir şekilde yapabildiğini ve iş geliştirmesini sağlamaya yönelik olarak kurumsal kapasitesini artırmak ta bir diğer hedeftir.

3.1. Faaliyetler

3.1.1. Araştırma, Analiz ve Programlama

- a) *Trakya Ekonomik Göstergeler Bülteninin Hazırlanması ve Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) Güncellemesi*
- b) *Etki Analizi*

3.1.2. İşbirliği ve Koordinasyon

- a) *Koordinasyon faaliyetleri*

3.1.3. Kapasite Geliştirme

- a) *Ajansın Mevcut Kurumsal Sürdürülebilirliğinin Sağlanması ve Kapasitesinin Geliştirilmesi*
- b) *Ajans Eğitimleri*

3.1.4. Tanıtım Faaliyetleri

- a) *Basınla İlişkiler ve Medya Takibi*
- b) *Ajans Faaliyetlerinin Tanıtımı*
- c) *Bölge Ticaret ve Sanayi Odası Ziyaretleri*
- d) *Yatırım Ortamının Tanıtımına Yönelik Teknik Ziyaretler*

3.1.5. AB ve Diğer Dış Kaynaklı Programlar Kapsamındaki Projeler

3.1.6. Diğer Proje ve Faaliyetler

- a) *Ajansın Diğer Donanım ve İhtiyaç giderleri*
- b) *Eurodesk Temas Noktası Çalışmaları*

4. YEREL KALKINMA FIRSATLARI

4.1. Savunma Sanayi ve Havacılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Çalışmaları

4.1.1. Amaç

Türkiye savunma sanayisinin millileştirilmesine yönelik Trakya Bölgesi firmalarının desteğini, katkısını arttırmak

4.1.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Savunma sanayi ve havacılık sektörlerinde, millileşme ve yerelleşme oranlarının artırılması ve bölgede teknolojik derinliğin sağlanarak dışa bağımlılığın azaltılması, milli ve yerli ürünler geliştirme potansiyeline sahip alt yüklenici firmalar bulunarak üretim kabiliyetlerinin geliştirilmesi ve teknolojik derinliğin sağlanması amaçlanmaktadır. Ayrıca ana yüklenici firmalar ile alt yüklenici potansiyele sahip bu firmalar arasında etkileşimin kurulması ve yatırım ortamının tanıtımının yapılarak katma değerli imalat sanayinin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

Ülkemizin savunma sanayi stratejisi olarak savunma ve güvenlik ihtiyaçlarını tespit ve temin/tedarikinde paydaşlarla birlikte çalışılması ile uzun dönemli öngörülerin daha objektif, isabetli ve maliyet duyarlı olarak yapılabileceği, Ar-Ge faaliyetleri kapsamında ana projelerin ihtiyaçlarından kaynaklanan alt sistem/bileşen geliştirme ihtiyaçları ile uzun vadeli ileri teknoloji kazanımı çalışmaları arasında uygun bir dengenin kurulmasının öncelik taşıdığı ve savunma sanayiinde faaliyet gösteren yan sanayi ve KOBİ'lerin geliştirilmesi, teknolojik derinliklerinin ve rekabet edilebilirliklerinin artırılması, ihtiyaçların belirlenmesinden envanter çıkarılmasına kadar geçen tedarik ve lojistik süreçlerini bütüncül bir yaklaşımla yönetebilme çalışmalarının desteklenmesinin gerekliliği belirtilmiştir.

Ajansımızın tarafından hazırlanan 2014-2023 Bölge Planı'nda belirlenen “orta ve yüksek teknolojiye sahip katma değerli üretime geçiş sağlanması, entegre ve işbirlikçi üretime geçişin desteklenmesi” öncelikleri baz alınarak 2015 yılından bu yana savunma sanayi ve havacılık sektörlerinin geliştirilmesine yönelik faaliyetler sürdürülmektedir. Bu kapsamda, 2016 ve 2017 yıllarında iki kez “Trakya Havacılık Savunma Sanayi ve Uzay Sistemleri Yan Sanayi Yerleşik Zirvesi” düzenlenmiştir. Ayrıca Gaziantep Savunma Sanayi ve Havacılık Fuarı'na standlı katılım sağlanmış ve “Uluslararası Savunma Sanayi Fuarı”(IDEF 2017) ziyaret edilmiştir. Sonrasında 2018 ve 2019 yıllarında üst yüklenici firmalar ile Airshow ve diğer ilgili fuarlarda ikili görüşmeler gerçekleştirilmiştir.

Aynı zamanda Tekirdağ ilinin yatırım ortamının geliştirilmesi faaliyetleri kapsamında “Havacılık, Savunma, Uzay ve Nükleer Enerji Santralleri Sektörlerinin Yerleşik Programı Saha Analiz Çalışması Raporu” hazırlanmıştır. Ayrıca Bölge firmaları ile birlikte THY TECHNIC, TAI, TUSAŞ, ASELSAN, HAVELSAN gibi ana yüklenici firma ziyaretleri gerçekleştirilmiştir. Trakya Bölgesi kapsamında ve Tekirdağ özelinde yapılan bu özgün çalışmalar, savunma sanayi ve havacılık projelerinde ilde faaliyet gösteren firmaların hem güçlü birer tedarikçi olmalarının önünü açmakta, hem de üretim yetenekleri dahilinde ülkenin yerli ve milli stratejik ürünlere olan ihtiyacına cevap verebilecek düzeyi sağlama noktasında önemli bir adım olmaktadır. Nitelikli desteğin muhatap kurum ve kuruluşlarca sağlanması halinde, hem

adı geçen sektörlerde, hem de mevcut diğer sivil üretim alanlarında bölge firmalarının ar-ge ve tasarım ile yüksek kalitede mal tasarlayıp üretme ve satması/ihraç etmesi, yüksek katma değer ile bölge kalkınmasında etkin bir rol oynaması, böylece bölge olarak milli ekonomiye de, daha fazla katkı sağlaması mümkündür.

2020 ve 2023 yılları arasında savunma sanayi geliştirme çalışmalarına kablo sektörü de eklenecektir. Ayrıca, Savunma Sanayi Başkanlığı tarafından başlatılan EYDEP projesinin Trakya Bölgesi ile ilgili bölümünde Ajansımız projeye dâhil olacaktır. Kablo çalışmaları kapsamında firmaların mükemmeliyetlerini hedefleyen KİTEMM (Kablo İmalatçıları Mükemmeliyet Merkezi) inşası devam eden teknoparkta açılacaktır. Ek olarak, yine kablo imalatçılarının gelişmelerine yönelik olarak URGE hazırlık faaliyetlerine başlanmış olup, önümüzdeki dönemde de bu çalışmalara devam edilecektir.

4.1.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Tablo 10: Savunma Sanayi ve Havacılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Çalışması Sonuç Hedefleri

	Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Üst yüklenicilerle eşleştirilen firma sayısı	Adet	3	Faaliyet raporları

Tablo 11: Savunma Sanayi ve Havacılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Çalışması Çıktı Hedefleri

	Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
1	Geliştirilen proje sayısı (URGE)	Adet	1	Faaliyet raporları
2	Savunma sanayi geliştirme çalışmaları kapsamında düzenlenen çalıştay, etkinlik, seminer vb. sayısı	Adet	4	Faaliyet raporları
3	Eğitim, konferans, seminer gibi etkinliklere katılan kişi sayısı	Kişi	200	Katılımcı listeleri
4	Düzenlenen teknik ziyaret sayısı	Adet	3	Faaliyet raporları
5	Düzenlenen teknik ziyaretlere katılan firma sayısı	Adet	60	Katılımcı listeleri

4.1.4. Faaliyet İçeriği, Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 12: Savunma Sanayi ve Havacılık Sektörlerinin Geliştirilmesi Çalışması Faaliyetleri Zaman Planlaması

Faaliyet Aşamaları	Faaliyet Ayları
--------------------	-----------------

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Savunma Sanayi Üst Yüklenici ziyaretleri												
Kablo Sektörü URGE Programının Uygulanması												
Alüminyum, Kompozit ve Diğer Teknolojik Alaşım Malzemeleri Çalıştayı												
Gemi İnşa Sanayi Teknik Ziyaret Programı												
KİTEMM, Hassas Sektörler Kablo Yerlileştirme ve İhracatı Geliştirme Çalıştayı												
Trakya Savunma, Havacılık, Uzay ve Nükleer Güç Sistemlerinin Yerlileştirilmesi Gündümlü Projesi												

4.1.5. İzleme ve Değerlendirme

Ajans personeli tüm teknik ziyaret ve saha çalışmalarına katılım göstererek gelişmeleri takip edilecek ve çalışmalara ilişkin değerlendirmelere faaliyet raporlarında yer verilecektir.

4.2. Girişimciliğin Geliştirilmesi Çalışmaları

4.2.1. Amaç

Genel Amaç: Bölgenin girişimcilik ekosisteminin desteklenerek Trakya Bölgesi'nin yenilikçilik ve girişimcilik merkezi olması

4.2.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

2014 yılında 33.287 kişi üzerinde tüm Türkiye'de yapılan ve bölgeler arası girişimcilik endeksini ortaya koyan Küresel Girişimcilik Endeksi Araştırmasına (Global Entrepreneurship Monitor - GEM) göre Trakya Bölgesi, "girişimcilik" alanında diğer bölgelerin gerisinde kalmıştır. Çalışma kapsamında, Batı Marmara Bölgesi altında incelenen Edirne, Kırklareli ve Tekirdağ illerimizin girişimcilik oranı, %10 olan Türkiye ortalamasının 2 puan altında gerçekleşerek, %8 olarak tespit edilmiş ve önümüzdeki üç yıl içerisinde girişimcilik faaliyetinde bulunmak isteyen kişilerin oranının (Girişimci olmayı düşünüyor musunuz? sorusuna verilen yanıt) %23,7 ile en az olduğu bölge olarak araştırma sonuçlarında yer almıştır. Girişimcilik endeksleri açısından en başarılı bölge olarak araştırmada yer alan Batı Anadolu Bölgesi'nde bu oranlar, "Girişimci Sayısı: %12,5" ve "Girişimci Olmayı Düşünenler: %34,5" olarak görülmektedir.

İlk ve ortaöğretim süreçleri için her geçen gün yeni yaklaşımlar ortaya çıkarken, söz konusu yaklaşımlardan son zamanlarda her yönüyle ortaya çıkan STEM Eğitimi (Fen, Matematik, Mühendislik ve Matematik alanlarının bir araya gelerek, öğrencilerin problemlere disiplinler

arası bakış açısıyla bakmasını, bütüncül bir eğitim yaklaşımıyla bilgi ve beceri kazanmasını amaçlayan bir eğitim yaklaşımı) ile ilgili ülkemizdeki bilinç seviyesi her geçen gün artmaktadır.

Bütün bu gelişmeler ışığında, Girişimciliğin Geliştirilmesi Yerel Kalkınma Fırsatı kapsamında Bölgede öne çıkan kurum ve kuruluşlar ile işbirliği halinde geliştirilen faaliyetler ve güdümlü proje ile birlikte; ilgili paydaşların ve kurumların girişimcilik alanında yenilikçilik altyapıları geliştirilerek ilgili alanlarda ulusal hedeflere ulaşılması amaçlanmıştır.

4.2.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Program uygulaması ile sonuç olarak program özel amaçlarının gerçekleştirilmesi planlanmaktadır.

Söz konusu YKF kapsamında ulaşılması hedeflenen sonuç göstergeleri aşağıda yer almaktadır:

Tablo 13: Girişimciliğin Geliştirilmesi Çalışmaları Sonuç Hedefleri

	Gösterge Adı	Ölçüm Birimi	Mevcut Durum	Hedef			Doğrulama Kaynağı
			Değer	Değer	Katkı	Dönem	
1	Trakya Yenilikçilik Ekosistemi niteliklerine uygun olarak yetkinlik kazandırılmış nitelikli insan kaynağı (girişimci, öğrenci, öğretmen, vs.) sayısında artış	Adet	N/A	1000	1000	2020/4	Eğitim Kayıtları
2	Lise ve üniversitelerden çıkan yenilikçi girişimci sayısı	Kişi	30	150	120	2020/4	Ajans Raporları/Ticaret ve Sanayi Odası Kayıtları
3	Okullarda/üniversitelerde kurulan yenilikçilik ve girişimcilik temalı kulüp sayısındaki artış	Adet	N/A	50	50	2020/4	Milli Eğitim Müdürlükleri ve Üniversite Kayıtları

Söz konusu YKF kapsamında ulaşılması hedeflenen çıktı göstergeleri aşağıda yer almaktadır:

Tablo 14: Girişimciliğin Geliştirilmesi Çalışmaları Çıktı Hedefleri

	Gösterge Adı	Ölçüm Birimi	Mevcut Durum	Hedef			Doğrulama Kaynağı
			Değer	Değer	Katkı	Dönem	
1	Düzenlenen Eğitici Eğitimleri, Seminerler ve Bilgilendirme Toplantıları	Adet	0	25	25	2020/4	Eğitim Katılım Tutanakları/Ajans Raporları
2	Yenilikçilik, girişimcilik ve maker	Adet	0	10	10	2020/4	Ajans Faaliyet Raporu

	temalı etkinlikler, çalıştaylar, proje pazarları, seminerler						
3	Düzenlenen Teknik Çalışma Ziyareti Sayısı	Adet	0	2	2	2020/4	Ajans Faaliyet Raporu
4	Trakya Yenilikçilik Ekosistemine dahil edilen Üniversite, Lise, Teknopark, OSB, Ticaret ve Sanayi Odası, Belediye, Dernek ve Platform sayısı	Adet	6	20	14	2020/4	Ajans Raporları/İşbirliği Protokolleri
5	Üniversitelerle işbirliği halinde verilen eğitim sayısı	Adet	0	4	4	2020/4	Ajans faaliyet raporu

4.2.4. Faaliyet İçeriği, Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 15: Girişimciliğin Geliştirilmesi Çalışmaları Faaliyetleri Zaman Planlaması

Proje ve Faaliyetler	2020											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Girişimci Adaylarına ve Girişimcilere Yönelik Eğitim ve Danışmanlık Hizmetleri Verilmesi												
STEM ve Maker Festivali												
Bir Fikrim Var Projesi												
MMG Ar-Ge İnovasyon Fuarı												
Teknik Ziyaretler												
Girişimcilik ve Yenilikçilik Alanında Faaliyet Gösterecek Platform ve STK Oluşumlarının Teşvik Edilmesi												

4.2.5. İzleme ve Değerlendirme

Program yönetim planı hazırlık aşamasında detaylandırılacak performans göstergeleri ve doğrulama kaynakları üzerinden 3 il Yatırım Destek Ofisleri, PPKB ve PYB desteği ile İDB tarafından izleme ve değerlendirme çalışmaları yürütülecektir.

4.3. Dezavantajlı Kesimlerin ve Roman Vatandaşların Sosyal Hayata Katılımının Sağlanması

4.3.1. Amaç

TR21 Trakya Bölgesinde yaşayan dezavantajlı kesimlerin ve Roman vatandaşların sosyal ve ekonomik hayata katılımını sağlamak

4.3.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Trakya Bölgesinde özellikle Çorlu, Çerkezköy, Lüleburgaz gibi sanayinin gelişmiş olduğu ilçelerde göç ile gelen önemli bir dezavantajlı kesim bulunmaktadır. Bunun yanında yerleşik olarak yaşayan göçebe kültürün önemli temsilcileri olan Romanların, Bölgede önemli bir ağırlığa sahip oldukları görülmektedir. Gerek göç ile gelen nüfus, gerek Roman vatandaşlar ve diğer dezavantajlı kesimlerin Bölgede yoksulluk, işsizlik, erken okul terki, mesleki eğitim yetersizliği gibi sorunlar yaşadığı yapılan çeşitli saha çalışmalarında ön plana çıkmış ve öncelikli çözülmesi gereken sorunlar arasında yer almıştır.

2016 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı koordinasyonunda, ilgili kamu kurum ve kuruluşlarının ve sivil toplum kuruluşlarının katkılarıyla, Roman vatandaşların yaşam koşullarını iyileştirmek amacıyla “Roman Vatandaşlara Yönelik Sosyal İçerme Ulusal Strateji Belgesi 2016-2021” hazırlanmıştır. İlgili belgede Roman vatandaşların hem kısa hem de uzun vadede sosyoekonomik durumlarının iyileştirilmesinde, eğitim, sağlık, barınma, istihdam ve sosyal hizmetlerin ön plana çıkan kamu hizmetleri olduğu belirtilerek bu çerçevede eylem planı hazırlanmıştır. Eylem Planı'nın uygulanmasında yerel yönetim, üniversite, STK gibi farklı kurum ve kuruluşların sorumlulukları belirtilmiştir.

Ayrıca, Kırklareli Valiliği himayelerinde, Kırklareli Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler İl Müdürlüğü tarafından koordine edilen Umutlu Yarınlar Projesi kapsamında Kırklareli Yatırım Destek Ofisi tarafından dezavantajlı grupların ekonomik hayata entegrasyonları amacıyla faaliyetler planlanmıştır. Bu kapsamda amaç; ekonomik yardımlarla hayatlarını idame ettiren bir grubu, istihdam edilebilir / istihdam eden kılmak ve ekonomiye dahil etmektir.

Bu başlık altında yapılacak faaliyetlerle söz konusu kesimlerin sosyal ve ekonomik hayata katılımının sağlanması, Roman Vatandaşlara Yönelik Sosyal İçerme Ulusal Strateji Belgesi'nde yer alan eylemlerin hayata geçirilmesinin desteklenmesi, dezavantajlı kesimlerin kamu ile ilişkilerinin geliştirilmesi, dezavantajlı kesimlerin ekonomik hayata katılması, istihdam edilmesi / istihdam yaratması ve kamu hizmetlerine ulaşmalarının güçlendirilmesi amaçlanmaktadır.

4.3.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Söz konusu YKF kapsamında ulaşılması hedeflenen sonuç ve çıktı göstergeleri aşağıda yer almaktadır:

Tablo 16: Dezavantajlı Kesimlerin ve Roman Vatandaşların Sosyal ve Ekonomik Hayata Katılımının Sağlanması Sonuç Hedefleri

	Gösterge Adı	Ölçüm Birimi	Mevcut Durum	Hedef			Doğrulama Kaynağı
			Değer	Değer	Katkı	Dönem	
1	Ekonomik kazanç elde eden kursiyer sayısı	Kişi	N/A	100	100	2020/4	SODAM Faaliyet Raporu
2	Kurulan web sitesi üzerinden satışı yapılan ürün sayısı	Adet	N/A	6000	6000	2020/4	Ajans Raporları/Web sitesi

Tablo 17: Dezavantajlı Kesimlerin ve Roman Vatandaşların Sosyal ve Ekonomik Hayata Katılımının Sağlanması Çıktı Hedefleri

	Gösterge Adı	Ölçüm Birimi	Mevcut Durum	Hedef			Doğrulama Kaynağı
			Değer	Değer	Katkı	Dönem	
1	Bilgilendirme toplantıları ve etkinlik sayısı	Adet	0	6	6	2020/4	Eğitim Katılım Tutanakları/Ajans Raporları
2	Düzenlenen Eğitici ve Kursiyer Eğitimleri	Adet	0	3	3	2020/4	Eğitim Katılım Tutanakları/Ajans Raporları
3	Düzenlenen eğitimlere katılan kursiyer sayısı	Kişi	0	100	100	2020/4	Eğitim Katılım Tutanakları/Ajans Raporları

4.3.4. Faaliyet İçeriği, Süresi ve Zaman Planlaması

a) *SODAM Kursiyerleri ve Eğitimlerine Yönelik Eğitim ve Danışmanlık Hizmeti*

Faaliyet Aşamaları	Faaliyet Ayları											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12

SODAM Kursiyerleri ve Eğitimlerine Yönelik Eğitim ve Danışmanlık Hizmeti																				
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

4.3.5. İzleme ve Değerlendirme

Bu programın izleme ve değerlendirmesi Ajans personeli tarafından yıllık faaliyet raporlarında gerçekleştirilecektir.

4.4. Proje Havuzu Oluşturulması

4.4.1. Amaç

Bölgenin potansiyelini açığa çıkararak ekonomik kalkınmaya ivme kazandıracak ve üretimi destekleyecek projelerin ortaya konulması.

4.4.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Kalkınma Ajansları 2020 Yılı Çalışma Programı Hazırlama Usul ve Esaslarında Ajansların SOP'lar kapsamında 2020 yılı faaliyet ve desteklerinde mevcut önceliklerine ilave olarak yönetim danışmanlığı, proje havuzu ve yatırımcılara yol gösterme olmak üzere üç temel alandaki faaliyetlere odaklanacağı ifade edilmiştir. Bu kapsamda ajanslardan bölgedeki atıl durumdaki kamu tesisleri ile özel sektöre ait tesisleri tespit etmesi ve envanter olarak hazırlaması istemiştir. Söz konusu tesislerin ekonomiye kazandırılmasına yönelik çalışmaların yapılması ve proje havuzu çalışmalarında ya da farklı işlevlerin kazandırılması gereken konularda uygunluk durumuna göre bu tesislerin önceliklendirilerek kaynakların verimli ve etkili kullanılmasına hizmet edeceği ifade edilmiştir.

Yukarıda belirtilen gerekçe kapsamında önceki yıllarda ajansımız tarafından gerçekleştirilmiş olan “Meriç Nehri Enerji Üretim Projesi”, “Trakya Şehir İçi Bisiklet Yollarının Fizibilite Çalışmaları”na benzer projelerin 2020 yılında ön fizibilite çalışmaları yapılarak potansiyel projelerin bölge ekonomisini canlandırmaya hizmet etmesi sağlanacaktır.

4.4.3. Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Sonuç 1: Bölgenin üretimini ve ekonomik kalkınmasını destekleyecek projelerin uygulama sürecini hızlandıracak ön fizibilite çalışmaları yapıldı.

Tablo 18: Proje Havuzu Oluşturulması Sonuç Göstergeleri

Sonuç Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Uygulanmaya hazır ön fizibiliteye sahip proje sayısı	Adet	7	Ajans Faaliyet Raporu

Tablo 19: Proje Havuzu Oluşturulması Çıktı Göstergeleri

Çıktı Göstergeleri	Ölçüm Birimi	Hedef	Doğrulama Kaynağı
Yapılan Önfizibilite Sayısı	Adet	7	Ajans Faaliyet Raporu

4.4.4. Faaliyet İçeriği, Süresi ve Zaman Planlaması

Tablo 20: Proje Havuzu Oluşturulması Zaman Planlaması

Faaliyet Aşamaları	Faaliyet Ayları											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Proje Konularının Belirlenmesi												
Proje Önfizibilite Çalışmalarının Yapılması												

4.4.5. İzleme ve Değerlendirme

Aylık toplantılar yoluyla faaliyetlerin ilerlemesi ve yararlanıcı/yüklenici tarafından yapılan çalışmalar Ajans personeli tarafından takip edilecektir. İşbirliği yapılan kurumlar ile ortak toplantılar düzenlenecek olup gelişmelerin değerlendirilmesi faaliyet raporlarında yapılacaktır.

4.5. Ajans Destekleri

4.5.1. Teknik Destek

a) Amaç

TR21 Bölgesinde yerel aktörlerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarına destek sağlamak

b) Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

Teknik Destek Programı, Kalkınma Ajansları Destek Yönetim Kılavuzuna göre Ajansların sağladığı destek mekanizmalarından biridir. Bu kapsamda teknik desteklerin bölgesel kalkınma açısından önem arz eden, ancak kurumsal kapasite eksikliği nedeniyle hazırlık ve uygulama aşamalarında sıkıntı ile karşılaşılan çalışmalarına destek sağlama amacıyla oluşturulmuştur. Program kapsamında eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin desteklenmesi uygun faaliyetler olarak belirlenmiştir. Bu hizmetler ile Bölge insan kaynakları kapasitesinin geliştirilmesine katkı sağlamaktadır.

Teknik Destek Programı, Ajans uzmanları tarafından Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği ile Destek Yönetim Kılavuzu'na uygun olarak yürütülecektir.

c) Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Sonuç: Paydaş kurum çalışanlarının bilgi donanım seviyesi arttırıldı.

Paydaş kurumların sunduğu hizmet kalitesi arttırıldı.

Çıktılar:

55 eğitim/danışmanlık verildi.

Eğitim/danışmanlık hizmetlerinden 1100 kişi faydalandı.

d) **Faaliyet İçeriği, Süresi ve Zaman Planlaması**

Faaliyet süresi 14 aydır. İçeriği ve zaman planlaması aşağıdaki gibidir.

Tablo 21: Teknik Destek Zaman Planlaması

Faaliyet Aşamaları	2020 Faaliyet Ayları												2021	
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	1	2
Hazırlık Faaliyetleri														
Program İlanı														
Bilgilendirme Toplantıları														
I. Dönem Değerlendirme														
I. Dönem Sözleşme Süreci														
II. Dönem Değerlendirme														
II. Dönem Sözleşme Süreci														
III. Dönem Değerlendirme														
III. Dönem Sözleşme Süreci														

e) **İzleme ve Değerlendirme**

Teknik Destek programı kapsamında desteklenen projelerin izleme ve değerlendirilmesi amacıyla gerekli bilgilerin toplanması, analizi, bildirimi ve kullanılması hususunda çalışmalar “İzleme ve Değerlendirme Birimi” tarafından gerçekleştirilmektedir.

4.5.2. Fizibilite Desteği

a) **Amaç**

TR21 Trakya Bölgesinde sosyo-ekonomik gelişmeyi hızlandırabilecek önemli fırsatların değerlendirilmesine ve sosyo-ekonomik gelişme önündeki dar boğazların giderilmesine yönelik fizibilite çalışmalarını desteklemek

b) **Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi**

Fizibilite Desteği programı, Kalkınma Ajansları Destek Yönetim Kılavuzunda belirtildiği üzere Ajans proje teklif çağrısı yapmaksızın ve proje hazırlığı konusundaki yükümlülüklerden bazılarını hafifletmek ve proje destek sürecini hızlandırmak amacıyla uygulanacaktır.

Ajans fizibilite desteği ile Bölge Planına uygun olarak, Bölge'nin kalkınması ve rekabet gücü açısından önemli fırsatlardan yararlanılmasına, Bölge ekonomisine yönelik tehdit ve risklerin önlenmesinde acil tedbirlerin alınmasına yönelik ve kritik öneme sahip araştırma ve planlama

çalışmaları, Bölge'nin yenilikçilik ve girişimcilik kapasitesini geliştirme amacıyla yapılacak çalışmalara destek olacaktır. Fizibilite desteği programı ile aynı zamanda proje teklif çağrısı, güdümlü proje desteği gibi farklı destek programları kapsamında gerekli olan fizibilitelerin üretilmesi sağlanacaktır.

Fizibilite Desteği programı Ajans uzmanları tarafından Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği ile Destek Yönetim Kılavuzunda belirtilen usul ve esaslara uygun olarak uygulanacaktır.

c) Sonuç ve Çıktı Hedefleri

Sonuç: Paydaşların bölge kalkınması amacıyla öngördüğü olası müdahalelerin değerlendirmeleri gerçekleştirildi.

Çıktılar: 3 adet destek sağlanan proje

3 adet fizibilite raporu

d) Faaliyet İçeriği, Süresi ve Zaman Planlaması

Faaliyet süresi 12 aydır. İçeriği ve zaman planlaması aşağıdaki gibidir.

Tablo 22: Fizibilite Desteği Zaman Planlaması

Faaliyet Aşamaları	2020 Faaliyet Ayları											
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
Hazırlık Faaliyetleri												
Program İlanı												
Bilgilendirme Toplantıları												
Değerlendirme												
Sözleşme İmzalama												

e) İzleme ve Değerlendirme

Teknik Destek programı kapsamında desteklenen projelerin izleme ve değerlendirilmesi amacıyla gerekli bilgilerin toplanması, analizi, bildirimi ve kullanılması hususunda çalışmalar "İzleme ve Değerlendirme Birimi" tarafından gerçekleştirilecektir.

4.6. Ajans Geçmiş Yıl Mali ve Teknik Destek Uygulamaları

4.6.1. Amaç

Mali ve teknik destek programlarının amacı, TR21 Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı'ndaki stratejileri ve hedefleri hayata geçirmek için özel sektör, kamu kurum ve kuruluşları, üniversiteler, kamu kurumu niteliğinde meslek kuruluşları, sivil toplum kuruluşları, birlik ve kooperatifler, organize sanayi bölgeleri vb. kurum ve kuruluşların mali ve teknik kapasitelerini artırmaktır.

4.6.2. Arka Plan ve Müdahale Gerekçesi

a) 2018 ve 2019 Yılı Proje Teklif Çağruları:

Ajans, 2014-2023 Trakya Bölge Planı sürdürülebilir kalkınma unsurlarını da içerecek şekilde üç ana eksen üzerine kurgulanmıştır. Bu eksenler; “**İnsan ve Toplum**”, “**Yaşam ve Çevre**” ve “**Üretim ve Ekonomi**”dir. Ajans, Bölge Planının temel 3 eksenini baz alarak uygulanması planladığı mali destek programları ile Bölge Planının uygulanmasında yerel paydaşların yönlendirilerek Bölgenin kalkınmasını hızlandırıcı etki yapmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla Ajans, 2018 Yılı Küçük Ölçekli Altyapı ile İktisadi Kalkınma Mali Destek Programlarını ve 2019 Yılı Turizmin Geliştirilmesi ve Çeşitlendirilmesi, Süt Ürünleri Sektörünün Geliştirilmesi ile İmalat Sanayinde Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi Mali Destek Programlarını ilan etmiştir.

b) 2019 Yılı Teknik Destek Programı:

Trakya Kalkınma Ajansı'nın temel amaçları “Ekonomik ve sosyal potansiyelin ortaya konularak Bölge cazibesinin artırılması ve Bölgenin gerek ulusal gerekse uluslararası arenada tanıtımının yapılması; Bölgede üretim ve istihdamı arttırmaya yönelik faaliyetlerin desteklenmesi; insan kaynakları kapasitesinin analizi ve geliştirilmesidir.”

Trakya Kalkınma Ajansı, Bölge Planı çerçevesinde üretilen stratejilerin uygulanmasına yönelik olarak mali ve teknik destek sağlamaktadır. Söz konusu mali ve teknik desteklerin aynı zamanda Bölge Vizyonuna ulaşılmasına katkıda bulunması hedeflenmektedir. TR21 Trakya Bölgesi 2014-2023 Bölge Planı'nda Bölge Vizyonu “Yüksek katma değerli üretim yapısıyla doğal ve kültürel değerlerini koruyarak gelişen, işbirliği ve yenilik kültürünün egemen olduğu, yaşam ve refah seviyesi yüksek TRAKYA” olarak belirtilmiştir. Bu doğrultuda Trakya Kalkınma Ajansı, Kalkınma Ajansları Proje ve Faaliyet Destekleme Yönetmeliği ve Kalkınma Ajansları Destek Yönetim Kılavuzu hükümleri kapsamında 2019 yılı Teknik Destek Programını ilan etmiştir.

c) Sanayide Dijital Dönüşüm Eğitim ve Danışmanlık Merkezi Gündümlü Projesi

Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi'nin girişimiyle Trakya Bölgesi'ndeki organize sanayi bölgelerindeki firmalar başta olmak üzere Sanayide Dijital Dönüşüm alanında gerekli bilgi ve donanımına sahip mesleki bireylerin yetiştirilmesi amacıyla Çerkezköy Organize Sanayi Bölgesi Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesinde Gündümlü Proje Desteği ile bir eğitim ve danışmanlık merkezinin kurulması öngörülmektedir.

4.6.3. İzleme ve Değerlendirme

2020 yılında gerçekleştirilecek olan izleme ve değerlendirme faaliyetleri arasında önceki senelerden devam eden faaliyetler de yer almaktadır. 2018 Küçük Ölçekli Altyapı Mali Destek Programı'ndan kalan ve nihai rapor süreci 2020 yılına sarkan toplam 18 mali destek projesinin nihai kontrolleri ve ödeme süreçleri tamamlanacaktır. 2019 yılı itibarı ile sözleşmeleri imzalanması beklenen Turizmin Geliştirilmesi ve Çeşitlendirilmesi MDP (22 proje), İmalat Sanayinde Mesleki Eğitimin Geliştirilmesi MDP (19 proje), ve Süt Ürünleri Sektörünün Geliştirilmesi MDP (1 proje) ait ilk izleme ziyaretleri, başlangıç ve proje uygulama eğitimleri,

ön ödeme süreçleri 2019 yılı sonuna kadar gerçekleştirilecek, bu projelere ait düzenli izleme ve fiziksel kontrol ziyaretleri, ara ve nihai rapor kontrolleri 2020 yılı içerisinde sürdürülecektir. 2019 yılında çağrı süreci devam eden teknik destek projelerinin 2020 yılına sarkan uygulamaları takip edilecektir. Halen yürürlükte olan Sonuç Odaklı Programlara yönelik 2020 yılında çıkılacak teknik destek, fizibilite desteği, proje teklif çağrısı ve güdümlü proje desteklerinin ön izleme süreçlerine destek verilecek ve izleme süreçleri yürütülecektir. Geçmiş yılların Program Kapanış raporları hazırlanarak Yönetim Kurulu'nun bilgisine sunulmak üzere Genel Sekreterlik makamına sunulacaktır. Buna ilave olarak 2020 yılı içerisinde kapanan destek programlarının en güncelinden başlamak üzere Program Sonrası Değerlendirme Raporları hazırlanacaktır. Her yıl olduğu gibi, 2020 yılında da son 3 yıl içerisinde nihai ödemesi tamamlanmış projelerin en az %10'una kurulacak komisyonlar marifetiyle denetim ziyaretleri gerçekleştirilecektir.

5. SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

Trakya Kalkınma Ajansı 2020 Çalışma Programı, bölgesel gelişmeyi hızlandırma ve yerel kalkınma kapasitesine katkı sağlanması amacıyla 2014-2023 Bölge Planında öngörülen gelişim eksenlerine uyumlu olarak hazırlanmıştır. Bu çalışma programı hazırlanırken aynı zamanda hem yerel hem ulusal düzeyde üretilen raporlar, analizler ve planlar dikkate alınmıştır. Çalışma programının içerik ve şekli yapısında ise Bakanlığımız tarafından iletilen “2020 Çalışma Programı Usul ve Esasları”nda belirtilen hususlara dikkat edilmiştir. Bu kapsamda çalışma programı dâhilinde 3 adet sonuç odaklı program ve 8 adet yerel kalkınma fırsatı çalışmaları öngörülmüştür.

Sonuç odaklı programlar, stratejik olarak öne çıkan ve gelişim göstermesi beklenen üç odak alana ilişkin hazırlanmıştır. Bu alanlar tohumculuk sektörü, turizm sektörü ve özel sektörün geliştirilmesi olarak belirlenmiştir. Sonuç odaklı programlar hazırlanırken Ajansın en az 3 yıl boyunca çalışacağı faaliyetler ve ayrıca bu faaliyetler sonucunda genel amaca ulaşmaya yönelik elde edilecek sonuç ve çıktılar ile sonuç ve çıktı göstergeleri ortaya konmuştur. Ancak bu Çalışma Programı kapsamında yalnızca 2020 faaliyetlerine yer verilmiştir. Ajansımızın 2020 yılı içerisinde yürüteceği faaliyetler esas olarak sonuç odaklı programlar kapsamında öngörülen faaliyetlerden oluşmaktadır.

Yerel kalkınma fırsatları kapsamında ise sonuç odaklı programlar kapsamında öngörülmeyen, gelecek yıllarda sonuç odaklı program olabilecek dolayısıyla Bölge yerel potansiyelinin harekete geçirilmesi açısından önem arz eden alanlarda uygulanması planlanan faaliyetlere yer verilmiştir. Yerel kalkınma fırsatında yer verilen her bir çalışma için sonuç ve çıktı göstergeleri belirlenmiştir.

Hem sonuç odaklı programların hem de yerel kalkınma fırsatları çalışmaları kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlerin Bölgeye katkısını azami ölçüde sağlamak ve ölçmek amacıyla izleme ve değerlendirme faaliyetleri gerçekleştirilecektir.